

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.022.04.2020

**Pan
Piotr Roman
Prezydent Miasta Bolesławiec**

Urząd Miasta Bolesławiec
Rynek 41-Ratusz
59-700 Bolesławiec

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.038.2021 Zespołu Orzekającego
Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 29 kwietnia 2021 r.

P/20/081 – „Realizacja programów rewitalizacji i ich efekty”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Bolesławiec, Rynek 41-Ratusz, 59-700 Bolesławiec (dalej: „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Roman, Prezydent Miasta Bolesławiec od dnia 19 listopada 2002 r. (dalej: „Prezydent” lub „Prezydent Miasta”)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja procesu rewitalizacji. 2. Efekty prowadzonej rewitalizacji.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2020 (III kwartał), z uwzględnieniem zdarzeń wcześniejszych i późniejszych o ile miały wpływ na działalność jednostki w kontrolowanym zakresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontroler	Renata Polatajko, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/139/2020 z 23 września 2020 r.

(akta kontroli str. 1-2)

---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Urzędzie realizowano uchwalony w 2016 r. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec³ (dalej: „GPR” lub „Program”). Podejmowane w tym zakresie działania nie były jednak prawidłowe, gdyż nie odpowiadały założeniom Programu, a także nie doprowadziły do osiągnięcia większości zakładanych efektów w przewidzianym czasie.

Realizacja procesu rewitalizacji prowadzona w oparciu o Program przebiegała z opóźnieniem w stosunku do *Ramowego harmonogramu GPR*.

Nie doprowadzono do realizacji większości przedsięwzięć ujętych w GPR, w tym również, dla których wskazano finansowanie wyłącznie ze środków własnych. W latach 2017-2020 (do końca września) zakończono realizację tylko pięciu z 16 planowanych na lata 2017-2019 przedsięwzięć oraz trzech z 24, których zakończenie planowane było do końca 2020 r. Zakończone przedsięwzięcia nie miały charakteru działań na tyle skoncentrowanych i wszechstronnych, aby osiągnąć skutek w postaci odnowy obszarów zdegradowanych. Dodatkowo, zakres rzeczowy czterech z nich nie został w pełni zrealizowany.

Znaczna część projektów realizowana była wybiórczo i nie była w pełni ukierunkowana na rozwiązywanie problemów społecznych. Występowały również przypadki realizacji w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych projektów niewynikających z GPR, tj. takich, które nie były w nim zaplanowane i ukierunkowane na osiągnięcie jego celów lub logicznie powiązane z jego treścią i celami. Część z tych projektów dotyczyła obszaru nieobjętego rewitalizacją.

Udział interesariuszy w procesie wdrażania rewitalizacji ograniczał się w zasadzie do planowanej realizacji przedsięwzięć ujętych w GPR oraz możliwości uczestnictwa w spotkaniach Komitetu Rewitalizacji.

Przyjęty w GPR system monitoringu i ewaluacji nie zapewniał skutecznego dokonywania pomiaru i oceny procesu rewitalizacji. W Programie określono wskaźniki pomiaru stopnia zachodzących zmian oraz odniesiono je do celów rewitalizacji, jednak dla większości z nich nie określono wartości bazowych, jak też docelowych. Gromadzone w ramach prowadzonego monitoringu dane i informacje nie zawsze były rzetelne, a często dotyczyły również obszaru nieobjętego rewitalizacją. Nie dostarczały także informacji w zakresie wystąpienia przesłanek do aktualizacji Programu. Osiągnięte dotychczas efekty były znikome w stosunku do planowanych.

W ocenie NIK, dotychczasowy sposób wdrażania i monitoringu GPR nie daje gwarancji osiągnięcia zakładanych efektów procesu rewitalizacji, zapewniającej zachowanie zasad komplementarności, koncentracji i kompleksowości. Pełna realizacja założeń Programu w obecnej sytuacji nie będzie możliwa i nie pozwoli na osiągnięcie przyjętych celów i efektów rewitalizacji.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszej kontroli zastosowano opisową ocenę ogólną.

³ Wprowadzony uchwałą Rady Miasta Bolesławiec nr XXVIII/290/2016 z dnia 28 września 2016 r. w sprawie „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja procesu rewitalizacji

1.1. Zgodnie z założeniami Programu, za podejmowanie decyzji stwarzających główne ramy dla funkcjonowania systemu jego wdrażania, tj. przyjęcie GPR, zmiany w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz zabezpieczanie środków finansowych w budżecie gminy, odpowiedzialna była Rada Miasta Bolesławiec. Podmiotem właściwym w kwestiach dotyczących bieżącej organizacji i nadzoru nad realizacją GPR oraz podmiotów zaangażowanych w ten proces był Prezydent. Prowadzenie bezpośredniej koordynacji nad wdrażaniem GPR przypisano do zadań operatora rewitalizacji – Wydziału Rozwoju i Promocji Miasta, w tym realizację zadań organizacyjnych, analitycznych, informacyjnych, animacyjnych itp. Zadania z tego zakresu miały być wprowadzone do *Regulaminu Organizacyjnego Miasta Bolesławiec*⁵. Do zadań właściwych merytorycznie wydziałów/komórek organizacyjnych Urzędu oraz gminnych jednostek organizacyjnych należało m.in.: planowanie, przygotowanie oraz realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych, przygotowywanie materiałów do wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć z funduszy celowych oraz prowadzenie sprawozdawczości dotyczącej poziomu zaawansowania realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wnioskodawcy przedsięwzięć rewitalizacyjnych mieli je realizować spójnie z wizją, celami rewitalizacji oraz wytyczonymi kierunkami działania, jak też współpracować z operatorem rewitalizacji w zakresie prowadzenia sprawozdawczości dotyczącej poziomu zaawansowania realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Założeniem GPR było powołanie Komitetu Rewitalizacji, który miał stanowić forum współpracy i dialogu na rzecz rewitalizacji, integrować działalność organów gminy, lokalnej administracji, organizacji pozarządowych, lokalnych przedsiębiorców, mieszkańców – wszystkich tych interesariuszy, którzy mogą i chcą się włączyć w proces wyprzedzania obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej.

Głównym narzędziem zarządzania procesem wdrażania GPR miały być *Roczne harmonogramy realizacji GPR*⁶, określające intensywność oraz przestrzenne rozmieszczenie realizowanych przedsięwzięć w skali roku. Miały one stanowić pochodną gotowości wnioskodawców do realizacji zgłoszonych do GPR projektów oraz dostępności środków finansowych możliwych do pozyskania ze źródeł zewnętrznych.

Systemu zarządzania Gminy nie dostosowano do założeń systemu wdrażania GPR. Zarządzeniem nr 201/2017 Prezydenta Miasta Bolesławiec z dnia 3 lipca 2017 r. Wydział Rozwoju i Promocji został rozszerzony o Referat Systemu Informacji Przestrzennej, który zajmował się m.in. wdrażaniem GPR. Nastąpiło to jednak w związku z realizacją innego, niż wdrażanie GPR, zadania, tj. projektu „Budowa Systemu Informacji Przestrzennej oraz rozwój e-usług publicznych i elektronicznych usług administracyjnych w północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego”. Po zmianach wprowadzonych ww. zarządzeniem, jak też zarządzeniem nr 340/2017 Prezydenta Miasta Bolesławiec z dnia 6 listopada 2017 r., do zadań Wydziału Rozwoju i Promocji Miasta nie zostały przypisane

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej. W niniejszej kontroli zastosowano opisowe oceny częściowe.

⁵ Zarządzenie nr 50/03 Prezydenta Miasta Bolesławiec z dnia 4 marca 2003 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Bolesławiec, ze zmianami (<http://www.um.boleslawiec.bip-gov.pl>).

⁶ Plany określone w tych harmonogramach miały wynikać z: [1] poziomu zaawansowania realizowanych przedsięwzięć oraz ich specyfiki, [2] dostępności zewnętrznych środków finansowych, [3] zakresu osiągania założonych wskaźników pozwalających ocenić zakres implementacji założonych celów rewitalizacji oraz kierunków działania.

zadania związane z wdrażaniem GPR⁷. Sekretarz Miasta Bolesławiec (dalej: „Sekretarz”) wskazał, że w zakresie wdrażania GPR nie określano dodatkowych mechanizmów współpracy między poszczególnymi osobami, komórkami organizacyjnymi, a Radą Miasta.

(akta kontroli str. 170-171; 174; 245-248; 923-927)

Prezydent powołał Komitet Rewitalizacji zarządzeniem nr 159/2017 z dnia 6 czerwca 2017 r., tj. po ponad ośmiu miesiącach od podjęcia przez Radę Miasta Bolesławiec uchwały w sprawie „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec” oraz po ponad czterech miesiącach od podjęcia uchwały⁸ w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec, której integralną część stanowił *Regulamin Komitetu Rewitalizacji*. Zgodnie z zarządzeniem z dnia 6 czerwca 2017 r. do składu Komitetu Rewitalizacji powołano 32 osoby, zachowując zasady wyznaczania składu określone w *Regulaminie Komitetu Rewitalizacji*. W dniu 9 października 2020 r. w składzie Komitetu Rewitalizacji dokonano zmian polegających na odwołaniu ośmiu osób⁹ i ustaleniu składu 28 osobowego. Powołano m.in. osobę pełniącą od dnia 16 września 2019 r. funkcję dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Cypriana Kamila Norwida – Centrum Wiedzy w Bolesławcu, a odwołano osobę pełniącą do dnia 31 sierpnia 2018 r. funkcję dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Według § 6 pkt 1 *Regulaminu Komitetu Rewitalizacji*, posiedzenia tego gremium odbywają się według jego potrzeb lub na wniosek Prezydenta Miasta. W latach 2017-2020 (do końca października) Komitet Rewitalizacji odbył trzy posiedzenia¹⁰. Obsługę organizacyjną Komitetu Rewitalizacji zapewniał, zgodnie z § 8 *Regulaminu Komitetu Rewitalizacji*, Wydział Rozwoju i Promocji Miasta, w tym w zakresie: sporządzania protokołów z posiedzeń Komitetu, powiadamiania członków Komitetu oraz innych zaproszonych osób o terminie i tematyce posiedzenia, przygotowania materiałów na posiedzenia Komitetu, jak też archiwizacji dokumentów Komitetu.

(akta kontroli str. 20; 191-209; 367-371; 377-379; 1553)

Osoby biorące udział w procesie wdrażania GPR nie uczestniczyły w szkoleniach z zakresu rewitalizacji, w szczególności z nowych zasad wprowadzonych ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji¹¹. W szkoleniu pt. „Rewitalizacja, finansowanie projektów z pomocą Unii Europejskiej” z dnia 6 maja 2016 r. udział wzięła tylko Wiceprezydent Miasta. Trzech pracowników Wydziału Rozwoju i Promocji Miasta uczestniczyło natomiast w spotkaniu informacyjnym dla beneficjentów dotacji – GPR, w konsultacjach w sprawie projektu rewitalizacji lub w spotkaniu edukacyjnym w sprawie rewitalizacji.

Sekretarz wskazał, że szkolenia realizowane są zgodnie z wnioskami naczelników ujętymi w Programie działania Urzędu na kolejne lata. Pracownicy Referatu Systemu Informacji Przestrzennej, wielokrotnie doszkalali się samodzielnie i doszkalają się nadal w celu podniesienia swoich kompetencji, w tym m.in. z zakresu zarządzania projektami. Posiadają szerokie umiejętności specjalistycznych analiz przestrzennych, tworzenia dokumentów strategicznych oraz obsługi oprogramowania i sprzętów.

(akta kontroli str. 298-308; 923-927; 931-938)

⁷ Do zadań przedmiotowego Wydziału należy prowadzenie spraw związanych m.in. z: opracowywaniem programów gospodarczych, w tym wykonywanie studiów i prognoz Wieloletniego Planu Inwestycyjnego, Wieloletniego Planu Finansowego i Strategii Rozwoju Miasta, analizowaniem i diagnozowaniem zjawisk społecznych i gospodarczych występujących na obszarze Miasta i gmin sąsiednich, powiatu i województwa, zbieraniem informacji na temat możliwości pozyskiwania środków pomocowych Unii Europejskiej i innych, opracowaniem założeń, koncepcji i analiz związanych z programowaniem rozwoju Miasta, opracowaniem założeń i koncepcji architektonicznych i urbanistycznych związanych z wdrożeniem Strategii Rozwoju i innych programów i planów związanych z programowaniem rozwoju Miasta.

⁸ Uchwała Rady Miasta Nr XXXII/336/2017 z dnia 25 stycznia 2017 r.

⁹ Siedem osób utraciło funkcję społeczną na podstawie której zostało powołanych w skład Komitetu, natomiast jedna osoba zrezygnowała.

¹⁰ W dniu 30 czerwca 2017 r., 14 marca 2018 r. i 22 października 2020 r.

¹¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 802, ze zm., dalej: „ustawa o rewitalizacji”.

1.2. Założono, że wdrażanie GPR będzie miało charakter partycypacyjny. Lepszej organizacji systemu wdrażania rewitalizacji miała przysłużyć się prowadzona na tym etapie ankietyzacja interesariuszy. Opiniowane przez Komitet Rewitalizacji *Roczne harmonogramy realizacji GPR* miały mieć charakter planów opracowanych w formule współdecydowania. Szerokiej partycypacji miały przysłużyć się także mechanizmy włączania mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i aktywnych grup na terenie gminy w proces wdrażania GPR, tj.:

- realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez sektor społeczny i/lub gospodarczy,
- funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji, o reprezentatywnym składzie, który będzie organizacyjnym łącznikiem między organami gminy, a pozostałymi interesariuszami rewitalizacji,
- organizacja konsultacji społecznych w ważnych kwestiach dotyczących wdrażania GPR (np. w sytuacji aktualizacji/modyfikacji programu),
- wsparcie zawiązywania partnerstw projektowych integrujących sektory,
- prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej promującej potencjalne źródła finansowania rewitalizacji oraz efektów podejmowanych działań rewitalizacyjnych,
- aktywizacja sektora społecznego poprzez ujęcie rewitalizacji w rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- aktywizacja mieszkańców poprzez ujęcie rewitalizacji w uchwale Rady Miasta Bolesławiec dotyczącej trybu i szczegółowych kryteriów oceny wniosków o realizację zadań publicznych w ramach inicjatywy lokalnej,
- aktywizacja mieszkańców poprzez ujęcie rewitalizacji w ramach budżetu partycypacyjnego.

Mechanizmy te miały oddziaływać zarówno na poziomie informacyjno-edukacyjnym (np. aktywna polityka informacyjna, wsparcie nawiązywania partnerstw projektowych), jak i na poziomie oddziaływania instytucjonalnego (np. roczne programy współpracy z organizacjami pozarządowymi, inicjatywa lokalna), w sposób bezpośredni polegający na realizacji projektów (np. w ramach inicjatywy lokalnej) oraz poprzez realny wpływ na władze lokalne (np. budżet partycypacyjny).

(akta kontroli str. 172-174; 178-179)

Udział interesariuszy w procesie wdrażania i monitorowania GPR zapewniono poprzez ujęcie w GPR przedsięwzięć rewitalizacyjnych różnych grup interesariuszy oraz powołanie Komitetu Rewitalizacji o zróżnicowanym składzie. Mieszkańcy Bolesławca stanowili od 14,3% do 15,6% członków Komitetu Rewitalizacji, przedstawiciele organizacji pozarządowych od 25,0% do 28,1%, wspólnot mieszkaniowych od 6,2% do 7,1%, a przedstawiciele: rady seniorów, młodzieżowej Rady Miasta, środowiska gospodarczego oraz środowiska Architektów i Urbanistów od 15,6% do 17,8%. Rewitalizacja nie była ujmowana w rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz w uchwale Rady Miasta Bolesławiec dotyczącej trybu i szczegółowych kryteriów oceny wniosków o realizację zadań publicznych w ramach inicjatywy lokalnej. Budżet partycypacyjny w badanym okresie nie był natomiast prowadzony.

Sekretarz wskazał, że Gmina na bieżąco informuje mieszkańców o trwających inwestycjach oraz ich postępach poprzez stronę internetową. Dodatkowo interesariusze są informowani o postępach rewitalizacyjnych (najczęściej telefonicznie) w czasie zbierania danych do monitoringu.

(akta kontroli str. 197-198; 343-344; 372-376; 923-927; 1810-1814; 1845-1886)

Na etapie wdrażania i monitorowania GPR konsultacje społeczne przeprowadzono wyłącznie w odniesieniu do projektu uchwały Rady Miasta Bolesławiec w sprawie *określenia zasad wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji*

Gminy Miejskiej Bolesławiec. Odbyły się one w okresie od 14 grudnia 2016 r. do 15 stycznia 2017 r. w formie zbierania uwag i wniosków drogą elektroniczną i papierową, zbierania uwag ustnych oraz spotkania konsultacyjnego, które odbyło się w dniu 10 stycznia 2017 r. Uczestnicy nie zgłosili żadnych uwag. Po dniu 15 stycznia 2017 r. nie przeprowadzono konsultacji społecznych¹², o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy o rewitalizacji.

(akta kontroli str. 15-18; 210-214; 1547-1552)

W skład Komitetu Rewitalizacji Prezydent Miasta powołał, oprócz przedstawicieli Urzędu Miasta i Rady Miasta, również przedstawicieli: Rady Seniorów, Młodzieżowej Rady Miasta, środowiska Architektów i Urbanistów, środowiska gospodarczego, organizacji pozarządowych (z zakresu: pomocy społecznej, lokalnej kultury, rozwoju aktywności sportowej i rekreacyjnej mieszkańców), zarządców Wspólnot Mieszkaniowych¹³ oraz przedstawicieli mieszkańców Bolesławca. W posiedzeniach Komitetu Rewitalizacji, które odbyły się w dniach 30 czerwca 2017 r. oraz 14 marca 2018 r. udział wzięli jego członkowie, mieszkańcy miasta oraz pracownicy Urzędu. W spotkaniu w dniu 22 października 2020 r., które odbyło się on-line, udział wzięło 18 z 28 członków Komitetu Rewitalizacji.

(akta kontroli str. 197-209; 367-371; 377-379)

1.3. W GPR zaplanowano realizację 56 przedsięwzięć, w tym osiem podstawowych (cztery o charakterze technicznym, dwa środowiskowym, jedno przestrzenno-funkcjonalnym, jedno społecznym) oraz 48 pozostałych/dopuszczalnych (25 o charakterze społecznym, 16 technicznym, siedmiu gospodarczym).

Założono, że realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie dofinansowana w szczególności ze środków: [1] Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego (RPO WD); [2] Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW); [3] Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW); [4] Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIŚ); [5] Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS); [6] Ministerstwa Sportu; [7] Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego; [8] Ministerstwa Sprawiedliwości; [9] Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ).

Orientacyjną wartość przedsięwzięć oszacowano na kwotę 186.398.754 zł, w tym podstawowych na kwotę 82.877.000 zł i pozostałych na kwotę 103.521.754 zł. Wartość zaplanowanych przedsięwzięć technicznych stanowiła kwotę 122.701.500 zł (65,83%), społecznych 29.925.664 zł (16,05%), gospodarczych 11.771.590 zł (6,32%), środowiskowych 9.000.000 zł (4,83%), natomiast przedsięwzięcia o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym 13.000.000 zł (6,97%). Według danych Wydziału Rozwoju i Promocji Miasta, do dnia 1 października 2020 r. zrealizowano osiem przedsięwzięć¹⁴ (sześć o charakterze technicznym¹⁵ i dwa gospodarczym¹⁶), 22 były w trakcie realizacji (jedno przestrzenno-funkcjonalne¹⁷, dwa gospodarcze¹⁸, osiem technicznych¹⁹ i 11 społecznych²⁰), natomiast 26 nie było

¹² W tym poprzez: zbieranie uwag, spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjne, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich lub zbieranie uwag ustnych.

¹³ TBS w Bolesławcu Sp. z o.o., Spółdzielnia Mieszkaniowa Bolesławianka.

¹⁴ 1/157/A – Centrum wiedzy – adaptacja pomieszczeń byłego domu handlowego na cele publiczne; 2/87/B – Modernizacja obiektu Szkoły Podstawowej nr 2 w Bolesławcu; 4/181/B – Rewitalizacja budynku sali gimnastycznej Zespołu Szkół Elektronicznych w Bolesławcu przez przywrócenie jej funkcji integrującej lokalną społeczność; 7/22/B – Poprawa standardu zamieszkania w obiektach mieszkaniowych znajdujących się w zarządzie Molenda Nieruchomości; 44/203/B Własny biznes jest dla każdego – promocja przedsiębiorczości indywidualnej oraz aktywności zawodowej; 48/108/B – Przyłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej budynków zlokalizowanych w rejonie Rynku; 49/208/B – Rewitalizacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Grunwaldzkiej 7; 51/210/B – Przebudowa oraz rozbudowa budynku przychodni w celu zwiększenia ilości oraz jakości świadczonych usług.

¹⁵ W tym jedno podstawowe.

¹⁶ Uzupełniające.

¹⁷ Podstawowe.

¹⁸ Uzupełniające.

¹⁹ W tym trzy podstawowe.

²⁰ W tym jedno podstawowe.

realizowanych (dwa środowiskowe²¹, trzy gospodarcze²², sześć technicznych²³ i 15 społecznych²⁴).

Cztery²⁵ z ośmiu przedsięwzięć, uznanych jako zrealizowane, zostało zakończonych przed wykonaniem pełnego zakresu rzeczowego. Przyczynę powyższego stanowił w szczególności brak pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania.

Wśród przedsięwzięć będących w trakcie realizacji wskazano natomiast 11, na realizację których nie poniesiono żadnych wydatków, jak też nie złożono wniosku o dofinansowanie, w tym dziewięć o charakterze społecznym: 16/31/B; 23/199/B; 28/117/B; 29/118/B; 30/121/B; 36/201/B; 38/2/B; 39/1/B; 41/174/B, jedno o charakterze gospodarczym 50/209/B i jedno o charakterze technicznym 52/211/B²⁶. Dodatkowo, zakres przedsięwzięcia 28/117/B – *Promocja zdrowego stylu życia w ramach edukacji i aktywizacji dzieci przedszkolnych i z rodzin zagrożonych marginalizacją społeczną poprzez rozwój/poprawę infrastruktury przedszkola* zawiera się w zakresie przedsięwzięcia 18/34/B – *Przedszkole promujące zdrowy tryb życia – wsparcie infrastruktury oraz oferty MPP nr 4*.

Z informacji pozyskanej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f ustawy o NIK, wynika, że:

- przedsięwzięcie 36/201/B – *Rodzinna świetlica – uczymy, bawimy, wspieramy i pomagamy w integracji rodzin w partnerstwie z Parafią p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy*, nie było i nie będzie realizowane w ramach GPR,
- realizacji przedsięwzięć 23/199/B – *Bezpiecznie w przedszkolu* oraz 29/118/B – *Integracja międzypokoleniowa – bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni*, nie rozpoczęto ze względu na brak zewnętrznych źródeł finansowania,
- do realizacji przedsięwzięć: 38/2/B – *Program wsparcia rodzin z problemem alkoholowym dla tych, którzy nie chcą być krzywdzeni Dla tych, którzy nie chcą krzywdzić Dla tych, którzy chcą pomóc jednemu i drugiemu* oraz 39/1/B – *Młodzi dorośli – projekt działań w zakresie nabywania umiejętności społecznych i kompetencji życiowych dorosłych dzieci z rodzin z problemami uzależnień* – nie doszło do realizacji z poważnych powodów zdrowotnych osoby je organizującej,
- zakres rzeczowy przedsięwzięcia 16/31/B – *Zajęcia wyrównawcze dla uczniów obszarów rewitalizowanych zagrożonych marginalizacją* był realizowany, lecz dotyczył wszystkich uczniów, przy czym nie prowadzono ewidencji uczniów z obszarów rewitalizowanych. Przedsięwzięcie nie było więc prowadzone zgodnie z założeniami GPR. Na realizację zadania obejmującego wszystkich uczniów w latach 2017-2020 (do 30 września) wydatkowano środki w kwocie 75.000 zł, które pochodziły z budżetu Gminy i według szkoły realizującej zadanie były wystarczające dla osiągnięcia celów założonych GPR,
- przedsięwzięcie 41/174/B – *Opieka i wsparcie społeczne chorych i ich rodzin* było finansowane bezpośrednio przez uczestniczki szkolenia (pielęgniarki i położne)

---

²¹ W tym dwa podstawowe.

²² Uzupełniające.

²³ Uzupełniające.

²⁴ Uzupełniające.

²⁵ 2/87/B – Modernizacja obiektu Szkoły Podstawowej nr 2 w Bolesławcu; 4/181/B – Rewitalizacja budynku sali gimnastycznej Zespołu Szkół Elektronicznych w Bolesławcu przez przywrócenie jej funkcji integrującej lokalną społeczność; 7/22/B – Poprawa standardu zamieszkania w obiektach mieszkaniowych znajdujących się w zarządzie Molenda Nieruchomości; 44/203/B Własny biznes jest dla każdego – promocja przedsiębiorczości indywidualnej oraz aktywności zawodowej; 49/208/B – Rewitalizacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Grunwaldzkiej 7.

²⁶ 16/31/B – Zajęcia wyrównawcze dla uczniów obszarów rewitalizowanych zagrożonych marginalizacją; 23/199/B – Bezpiecznie w przedszkolu; 28/117/B – Promocja zdrowego stylu życia w ramach edukacji i aktywizacji dzieci przedszkolnych i z rodzin zagrożonych marginalizacją społeczną poprzez rozwój/poprawę infrastruktury przedszkola; 29/118/B – Integracja międzypokoleniowa – bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni; 30/121/B – W stronę słońca – wesprzyjmy rodzinę pedagoga podwórkowa; 36/201/B – Rodzinna świetlica – uczymy, bawimy, wspieramy i pomagamy w integracji rodzin w partnerstwie z Parafią p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy; 38/2/B – „Program wsparcia rodzin z problemem alkoholowym dla tych, którzy nie chcą być krzywdzeni Dla tych, którzy nie chcą krzywdzić Dla tych, którzy chcą pomóc jednemu i drugiemu”; 39/1/B – „Młodzi dorośli” – projekt działań w zakresie nabywania umiejętności społecznych i kompetencji życiowych dorosłych dzieci z rodzin z problemami uzależnień”; 41/174/B – Opieka i wsparcie społeczne chorych i ich rodzin; 50/209/B – Rozwój oferty usług z zakresu zdrowia świadczonych przez przychodnię Lekarz Domowy; 52/211/B – Poprawa standardów zamieszkania na obszarach rewitalizacji – wykonanie łazienek z dobudową przewodów wentylacyjnych.

oraz z Krajowego Funduszu Szkoleniowego, przy czym wnioskodawcą był inny podmiot. W związku z powyższym nie było prowadzone zgodnie z założeniami GPR i wykazywane w ramach realizacji GPR.

(akta kontroli str. 127-162; 343-344; 1487-1542; 1651-1661; 1887-1895)

W GPR zaplanowano realizację 17 przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których wnioskodawcą była Gmina Miejska Bolesławiec²⁷. Dla realizowanych przedsięwzięć zapewniono środki finansowe w budżecie Miasta. Zostały one także przewidziane w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Stosownie do postanowień art. 21 ustawy o rewitalizacji, Rada Miasta Bolesławiec wprowadziła w załączniku nr 2 do uchwały w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej; z dnia 21 grudnia 2016 r.²⁸ cztery przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w GPR; z dnia 20 grudnia 2017 r.²⁹ wprowadziła cztery przedsięwzięcia rewitalizacyjne³⁰ ujęte w GPR, z dnia 9 stycznia 2019 r.³¹ wprowadziła dwa przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w GPR, z dnia 18 grudnia 2019 r.³² wprowadziła dwa przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w GPR.

(akta kontroli str. 1594-1617)

W ramowym harmonogramie realizacji GPR założono realizację trzech przedsięwzięć do końca 2017 r., czterech do końca 2018 r., dziewięciu do końca 2019 r., 24 do końca 2020 r., ośmiu do końca 2021 r. i ośmiu w latach późniejszych. W 2017 r. zakończone zostało jedno³³ przedsięwzięcie, w 2018 r. – trzy³⁴, w 2019 r. – dwa³⁵, w 2020 r. (do dnia 1 października) – jedno³⁶. Dodatkowo, w tabeli monitoringu realizacji GPR brak było informacji o terminie zrealizowania przedsięwzięcia 51/210/B – *Przebudowa oraz rozbudowa budynku przychodni w celu zwiększenia ilości oraz jakości świadczonych usług*.

(akta kontroli str. 175-176; 343-344)

W GPR przewidziano 37 przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych przez jednostki budżetowe Gminy Miejskiej (Urząd Miasta Bolesławiec, Miejski Zespół Szkół nr 3, Miejski Zespół Szkół nr 1, Miejski Zespół Szkół nr 2 – SP nr 1, SP nr 3, SP nr 4, Gimnazja Samorządowe nr 2 oraz nr 3, Miejskie Przedszkola Publiczne nr: 2, 4, 6, 7; Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Zakład Gospodarki

²⁷ [1] 1/157/A – Centrum wiedzy – adaptacja pomieszczeń byłego domu handlowego na cele publiczne; [2] 2/151/A – Bulwar nad Bobrem – adaptacja przestrzeni na funkcję sportowo – rekreacyjną, [3] 3/147/A – Rewitalizacja parku przy ul. Zgorzeleckiej, [4] 4/155/A – Rewitalizacja parku na ul. Obrońców Helu, [5] 5/154/A – Modernizacja systemu drogowego oraz przestrzeni wokół dworca kolejowego – adaptacja przestrzeni na potrzeby Centrum Przesiadkowego w Bolesławcu, [6] 6/158/A – Przebudowa przestrzeni publicznej – modernizacja podwórek należących do Miasta, [7] 7/161/A – Przebudowa dróg i ulic gminnych, [8] 10/107/B – Rozbudowa ścieżki rowerowej wzdłuż ulicy Jeleniogórskiej, [9] 30/121/B – W stronę słońca – wesprzyjmy rodzinę, pedagogika podwórkowa, [10] 31/122/B – Zróbmy sobie lustro w kierunku zmian umiejętności społecznych i kompetencji życiowych mieszkańców Bolesławca, [11] 32/123/B – Nabywanie umiejętności społecznych i kompetencji życiowych mieszkańców Bolesławca – życie jest wyzwaniem – staw mu czoło, [12] 33/124/B – Potęga rozwoju osobistego – włączajmy a nie wykluczajmy – nabywanie umiejętności społecznych i kompetencji życiowych mieszkańców Bolesławca, [13] 35/125/B – „Bez korzeni nie ma skrzydeł – ku dobremu startowi” działania w zakresie nabywania umiejętności społecznych i kompetencji życiowych mieszkańców Bolesławca, [14] 42/191/B – Aktywizacja gospodarcza osób niepełnosprawnych – granty dla rozpoczynających działalność gospodarczą, [15] 43/192/B – Zaczynj działać i zarabiać – program dla kobiet powracających na rynek pracy, [16] 44/203/B – Własny biznes jest dla każdego – promocja przedsiębiorczości indywidualnej oraz aktywności zawodowej, [17] 47/150/B – Modernizacja oświetlenia ulic.

²⁸ Uchwała nr XXXI/314/2016 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miejskiej Bolesławiec.

²⁹ Uchwała nr XLIII/442/2017 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miejskiej Bolesławiec.

³⁰ 1/157/A (poz. 1.1.2.1); 2/151/A (poz. 1.3.2.4); 5/154/A (poz. 1.1.1.3 i poz. 1.1.2.9); 9/11/A (poz. 1.3.2.1); 47/150/B (poz. 1.1.2.7).

³¹ Uchwała nr IV/34/2019 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 9 stycznia 2019 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miejskiej Bolesławiec.

³² Uchwała nr XIV/161/2019 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miejskiej Bolesławiec.

³³ 2/87/B – Modernizacja obiektu Szkoły Podstawowej nr 2 w Bolesławcu.

³⁴ [1] 1/157/A – Centrum wiedzy – adaptacja pomieszczeń byłego domu handlowego na cele publiczne; [2] 7/22/B – Poprawa standardu zamieszkania w obiektach mieszkaniowych znajdujących się w zarządzie Molenda Nieruchomości; [3] 19/84/B – Łączymy pokolenia – zintegrowana i ponadpokoleniowa aktywizacja mieszkańców osiedli przy ul. Kościuszki, Mickiewicza, Gdańskiej, Rynek.

³⁵ [1] 4/181/B – Rewitalizacja budynku Sali gimnastycznej Zespołu Szkół Elektronicznych w Bolesławcu przez przywrócenie jej funkcji integrującej lokalną społeczność; [2] 48/108/B – Przyłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej budynków zlokalizowanych w rejonie Rynku.

³⁶ 44/203/B – Własny biznes jest dla każdego – promocja przedsiębiorczości indywidualnej oraz aktywności zawodowej.

Mieszkańców), dwa przez jednoosobowe spółki Gminy Miejskiej (TBS Sp. z o.o., Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.), trzy przez Powiat Bolesławiecki, jedno przez Sąd Rejonowy w Bolesławcu, 13 przez inne podmioty (w tym m.in. zarządcę nieruchomości, spółdzielnię mieszkaniową, wspólnotę mieszkaniową, Publiczną Szkołę Zakonu Pijarów, dwie parafie, dwie przychodnie, fundację, pracownię terapii i rozwoju).

(akta kontroli str. 127-160; 343-344)

Według indykatywnych ram finansowych realizacji GPR założono, że 27 z 56 przedsięwzięć ujętych w GPR będzie finansowanych m.in. ze środków RPO WD, natomiast dla 12 wskazano inne źródła dofinansowania. Dla 17 przedsięwzięć jako źródło finansowania wskazano wyłącznie wkład własny beneficjenta, a przyczyną, jak wskazał Sekretarz był brak przesłanek żeby te przedsięwzięcia odrzucić.

Na etapie wdrażania GPR Wydział Rozwoju i Promocji Miasta pozyskiwał informacje o wysokości wydatków finansowanych ze środków własnych, ze środków unijnych oraz ze środków pomocy udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego. Nie monitorowano stopnia finansowania przedsięwzięć ze środków RPO WD, intensywności działań podejmowanych celem uzyskania środków z RPO WD lub alternatywnych źródeł finansowania.

Według stanu na dzień 30 września 2020 r. ze środków RPO WD lub alternatywnych źródeł finansowania dofinansowano realizację tylko sześciu przedsięwzięć (1/157/A; 2/151/A; 5/154/A; 7/161/A; 8/128/B; 44/203/B), w tym jednego dla którego w GPR nie zakładano takiego źródła finansowania.

(akta kontroli str. 343-344)

Działania Urzędu w zakresie pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych zbadano na przykładzie niezrealizowanych wszystkich dwóch przedsięwzięć o charakterze środowiskowym. W zakresie przedsięwzięcia:

- 3/147/A – Rewitalizacja parku przy ul. Zgorzeleckiej: Gmina nie uzyskała dofinansowania projektu „Poprawa jakości środowiska miejskiego w Bolesławcu – rewitalizacja parku przy ul. Zgorzeleckiej w Bolesławcu” zgłoszonego w ramach POIS, Działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska miejskiego, w naborze nr POIS.02.05.00-IW.02-00-005/18. Wniosek otrzymał ocenę pozytywną w zakresie spełnienia wymogów formalnych, natomiast negatywną (29 punktów przy 43 koniecznych) w zakresie spełnienia kryteriów merytorycznych I stopnia. Projekt m.in. nie miał charakteru ponadregionalnego, nie dotyczył miasta z bardzo dużym zanieczyszczeniem powietrza, nie wpływał na zwiększenie powierzchni terenów zielonych oraz na poprawę jakości powietrza;

- 4/155/A – Rewitalizacja parku na ul. Obrońców Helu: zadanie Gmina planowała zrealizować w ramach Programu „Rozwój lokalny” finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021. W kontrolowanym okresie zgłoszony został tylko projekt 144/2019/RL pt. „Bolesławiec Q – poprawa i monitorowanie jakości życia w mieście w oparciu o pracę *Laboratorium Rozwoju Lokalnego i opracowanie lokalnego wskaźnika jakości życia Q (quality)*”, który nie uzyskał jednak wystarczającej liczby punktów.

Dodatkowo, odnośnie projektu 16/31/B oraz 17/32/B, pozyskano w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK informację, że wniosek o dofinansowanie tych projektów w ramach EFS nie był składany przez szkołę realizującą te projekty, ponieważ pozyskane środki i formy od Gminy były wystarczające dla osiągnięcia celów założonych w GPR.

(akta kontroli str. 956-963; 1531-1534)

W latach 2017-2020 (do końca października) odbyły się trzy posiedzenia Komitetu Rewitalizacji. W dniu 30 czerwca 2017 r. wybrano przewodniczącego oraz zastępcę przewodniczącego Komitetu Rewitalizacji. Omówiono realizowane lub planowane do realizacji projekty inwestycyjne oraz społeczne. Ustalono, że nie będzie sztywnego

harmonogramu spotkań, a będą się one odbywać w razie potrzeby. W dniu 14 marca 2018 r. przedstawiono projekty rewitalizacji oraz omówiono działania. Wymieniono najważniejsze inwestycje, w tym ujęte w GPR, tj. Centrum Wiedzy, Bulwar nad Bobrem oraz nieujęte w GPR, tj. adaptacja byłego kina Orzeł, renowacja elewacji Ratusza, zakład kąpielowy przy ul. Zgorzeleckiej, renowacja „Teatru Starego”, wiadukt kolejowy w Bolesławcu, zbiornik retencyjny, amfiteatr, pomnik Odzyskania Niepodległości przy lokalu „Łajba”. Omówiono dofinansowanie objętego GPR Parku przy ul. Zgorzeleckiej oraz nieobjętego GPR przekształcenia Powiatowego Centrum Szkół na Muzeum Ceramiki. W dniu 22 października 2020 r. (spotkanie on-line) zostało przedstawione sprawozdanie za miniony okres, analiza wskaźników rewitalizacji oraz liczba projektów zrealizowanych, w trakcie realizacji oraz niezrealizowanych. Komitet Rewitalizacji pozytywnie zaopiniował „Ocenę aktualności Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec”. Kolejne spotkanie zapowiedziano na lipiec 2021 roku. Po spotkaniu wpłynęła elektronicznie uwaga Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bolesławcu (MOPS), dotycząca konieczności zaktualizowania projektów społecznych zgłoszonych przez tę jednostkę w 2016 r., które – jak podała – nie będą realizowane.

(akta kontroli str. 199-201; 310; 321; 332; 367-371; 377-379)

1.4. Według monitoringu realizacji GPR, do dnia 1 października 2020 r. poniesiono wydatki w łącznej kwocie 49.087.090,03 zł³⁷ w ramach realizacji 18³⁸ z 56 przedsięwzięć ujętych w GPR. Na przedsięwzięcia realizowane przez Gminę wydatkowano środki w kwocie 28.219.632,50 zł, w tym z budżetu Urzędu w kwocie 24.646.717,23 zł, tj.:

- 15.101.651,59 zł – 1/157/A – Centrum wiedzy – adaptacja pomieszczeń byłego domu handlowego na cele publiczne,
- 6.289.200,50 zł – 2/151/A – Bulwar nad Bobrem – adaptacja przestrzeni na funkcję sportowo – rekreacyjną³⁹,
- 246.647,32 zł – 5/154/A – Modernizacja systemu drogowego oraz przestrzeni wokół dworca kolejowego – adaptacja przestrzeni na potrzeby Centrum Przesiadkowego w Bolesławcu,
- 2.859.697,82 – 7/161/A – Przebudowa dróg i ulic gminnych⁴⁰,
- 149.520,00 zł – 44/203/B – Własny biznes jest dla każdego – promocja przedsiębiorczości indywidualnej⁴¹.

Wydatki ujęte w tabeli monitoringu obejmowały również kwoty poniesione na realizację zadań wykonywanych poza obszarem rewitalizacji lub zadań, których zakres rzeczowy wykraczał poza wskazany w GPR.

W ramach realizacji przedsięwzięcia 7/161/A – Przebudowa dróg i ulic gminnych wykazano wydatki w kwocie co najmniej 2.677.783,96 zł (93,6%), poniesione na zadania wykraczające poza obszar rewitalizacji lub zakres rzeczowy przedsięwzięcia, tj. poniesione w rozdziale 60014 – Drogi publiczne powiatowe

³⁷ 1.290.909,10 zł w 2016 r., 3.778.376,04 zł w 2017 r., 36.146.640,35 zł w 2018 r., 7.697.934,29 zł w 2019 r. i 173.230,25 zł w 2020 r.

³⁸ W zakresie 11 przedsięwzięć wykazywanych jako w trakcie realizacji oraz jednego wykazywanego jako zrealizowane – dane monitoringu nie określały kwoty wydatków.

³⁹ W tym: 1/Budowa m.in. pumphacku, skateparku, ściany wspinaczkowej; 2/Budowa Otwartej Strefy Aktywności; 3/Budowa oświetlenia terenu bulwaru (I etap).

⁴⁰ W tym: ul. Żołnierzy Wyklętych (157.968,78 zł w 2019 r.) – droga wewnętrzna; ul. Rajska (61.722,00 zł w 2019 r.) – droga wewnętrzna; ul. Pileckiego (26.370,00 zł w 2017 r. i 1.347.281,50 zł w 2018 r.) – zlokalizowana poza obszarem rewitalizacji; ul. Kresów II RP (535.774,27 zł w 2019 r.) – zlokalizowana poza obszarem rewitalizacji; ul. Jagiellonów (204.070,41 zł w 2019 r.); ul. Sądowa (158.097,00 zł w 2017 r.); ul. Zgorzelecka (79.572,36 zł w 2019 r.); ul. Mostowa (186.500 zł w 2018 r.); ul. Bankowa (17.760 w 2018 r.); wylot z ul. Bankowej (2.460 zł w 2019 r.); ul. Mazowiecka (82.121,50 zł w 2018 r.).

⁴¹ Środki wydatkowano na realizację projektu „E-aktywni mieszkańcy Miasta Bolesławiec”, którego celem było podniesienie poziomu kompetencji cyfrowych uczestników projektu niezbędnych do skutecznego korzystania z mediów cyfrowych w celach zawodowych, edukacyjnych i rekreacyjnych (zwiększenie popytu na nowe technologie informacyjno-komunikacyjne oraz ich zastosowanie przyczyniające się do podnoszenia efektywności oraz jakości życia; podniesienie umiejętności aktywnego korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, w tym Internetu; zwiększenie kompetencji zawodowych w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych).

(ul. Sądowa – 158.097 zł; ul. Mostowa – 186.500 zł); poniesione w rozdziale 60017 Drogi wewnętrzne (ul. Rajska – 61.722 zł; ul. Żołnierzy Wyklętych – 157.968,78 zł) oraz w rozdziale 60016 – Drogi publiczne gminne, ale zlokalizowane poza obszarem rewitalizacji (ul. Kresów II RP – 535.774,27 zł; ul. Jagiellonów – 204.070,41 zł; ul. Pileckiego – 1.373.651,50 zł). Ujęcie ww. zadań w danych z monitoringu realizacji GPR zniekształcało faktyczny obraz stopnia wdrażania GPR.

W ramach realizacji przedsięwzięcia 8/128/B – *poprawa standardu zamieszkania oraz efektywności energetycznej zasobów mieszkaniowych SM „Bolesławianka”* wykazano wydatki poniesione na zadania wykraczające poza obszar rewitalizacji (np. ul. Małachowskiego, ul. Jana Pawła II, ul. Kleeberga, ul. Kosiby, ul. Starzyńskiego, ul. Staszica, ul. Jasińskiego). Przyczyną powyższego było ujęcie tych zadań w kwocie szacunkowej wskazanej w GPR.

(akta kontroli str. 9-12; 127-160; 343-344; 429-431; 1516-1524; 1790-1799; 1896-1911)

Badanie trzech⁴² postępowań o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonych z zastosowaniem przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*⁴³, wykazało, że na ogół były one realizowane zgodnie z przepisami ww. ustawy oraz zostały prawidłowo udokumentowane. Nie ustrzeżono się jednak nieprawidłowości, które zostały opisane w sekcji „*Stwierdzone nieprawidłowości*”.

(akta kontroli str. 1662-1671; 1699-1707)

W badanym okresie w Urzędzie obowiązywała procedura udzielania zamówień, do których nie stosuje się ustawy Pzp, tj. Instrukcja IN-7.4/04 Udzielanie zamówień publicznych o wartości do 30.000 euro z dnia 16 kwietnia 2014 r., Instrukcja IN-04 Udzielanie zamówień publicznych o wartości do 30.000 euro z dnia 2 maja 2018 r. wydanie I oraz z dnia 19 listopada 2019 r. wydanie II. Badanie trzech⁴⁴ postępowań o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonych w oparciu o ww. regulacje wewnętrzne wykazało nieprawidłowości opisane w sekcji „*Stwierdzone nieprawidłowości*”.

(akta kontroli str. 747-769; 789-798; 864-955; 1211-1244)

Poprawność ewidencji księgowej sprawdzono na przykładzie czterech dofinansowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja była w gestii Urzędu:

- Dofinansowanie projektu 1/157/A „Centrum wiedzy – adaptacja pomieszczeń byłego domu handlowego na cele publiczne w Bolesławcu” Gmina uzyskała w umowie z dnia 26 października 2018 r.⁴⁵ na wniosek z dnia 4 lipca 2017 r. złożony w naborze nr RPDS.06.03.01-IZ.00-02-169/16. Powyższe miało miejsce po zakończeniu realizacji zadania i uzyskaniu w dniu 15 października 2018 r. pozwolenia na użytkowanie budynku. Według umowy o dofinansowanie z dnia 26 października 2018 r. całkowita wartość projektu stanowiła kwotę 14.384.930,37 zł, w tym wydatki kwalifikowalne 7.810.767,02 zł (EFRR – 5.857.294,18 zł i własne – 1.953.472,84 zł) i niekwalifikowalne 6.574.163,35 zł.

Według umowy o dofinansowanie po aneksie z dnia 30 października 2019 r. całkowita wartość projektu stanowiła kwotę 14.872.208,22 zł, w tym wydatki kwalifikowalne 8.069.984,91 zł (EFRR – 6.051.681,67 zł, BP – 780.367,54 zł

⁴² [1] aranżacja i zagospodarowanie terenu nad Bobrem pod funkcję sportowo-rekreacyjną etap I – budowa pumtracku, skateparku, ścianki wspinaczkowej wraz z przebudową schodów i wykonaniem pochylni (12.917.604,24 zł); [2] dostawa wyposażenia uzupełniającego do budynku Centrum Wiedzy w Bolesławcu (979.262,13 zł); [3] przebudowa ul. Bankowej w Bolesławcu (153.750 zł).

⁴³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm., dalej: pzp.

⁴⁴ [1] ZI-IX.271.16.2018.JR zakup i instalacja aplikacji na stanowiska interaktywne w Centrum Wiedzy (78.105 zł); [2] ZI-IX.271.7.2018.JR wykonanie i montaż ścian z siedziskami na I i II piętrze budynku Centrum Wiedzy (24.600 zł); [3] ZI-XVIII.271.51.2018.MR przebudowa chodnika ul. Mazowieckiej w Bolesławcu (79.000 zł).

⁴⁵ Umowa nr RPDS.06.03.01-02-0042/17-00 o dofinansowanie w ramach Osi Priorytetowej nr 6 „Infrastruktura spójności społecznej”, Działanie nr 6.3 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów”, Poddziałanie nr 6.3.1 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów – konkursy horyzontalne” RPO WD, po zmianach wprowadzonych aneksem z dnia 29 marca 2019 r. oraz z dnia 30 października 2019 r.

i własne – 1.237.935,70 zł) i niekwalifikowalne 6.802.223,32 zł. Dofinansowanie – 6.832.049,21 zł (EFRR – 6.051.681,67 zł, BP – 780.367,54 zł).

Dofinansowanie (6.832.049,20 zł) Gmina otrzymała w dniach: 26 listopada 2018 r. – kwota 2.342.917,67 zł (ze środków EFRR) oraz 26 listopada 2019 r. – kwota 3.708.763,99 zł (ze środków EFRR) i kwota 780.367,54 zł (ze środków budżetu państwa).

W ewidencji księgowej Urzędu w rozdziale 92116 w §§ z czwartą cyfrą „7” ujęto wydatki w kwocie 5.755.660,95 zł (w 2018 r. w § 4307 – 6.400,37 zł i § 6057 – 5.749.260,58 zł), natomiast w §§ z czwartą cyfrą „9” w kwocie 8.883.297,82 zł (w 2018 r. w § 4309 – 4.097,63 zł i § 6059 – 8.879.200,19 zł). Pozostałe wydatki w kwocie 565.055,48 zł ujęto w § 6050 (2016 r. – 214.560 zł, 2017 r. – 40.617,95 zł i 2018 r. – 309.877,53 zł). Wydatki w ww. kwotach wykazano w sprawozdaniach budżetowych Rb-28S z dnia 26 lutego 2019 r. z wykonania planu wydatków budżetowych za okres styczeń-grudzień 2018 r., Rb-28S z dnia 16 lutego 2018 r. z wykonania planu wydatków budżetowych za okres styczeń-grudzień 2017 r., Rb-28S z dnia 28 lutego 2017 r. z wykonania planu wydatków budżetowych za okres styczeń-grudzień 2016 r.

(akta kontroli str. 1009-1073; 1076-1125; 1129-1147; 1545-1546; 1746; 1914; 1920)

- W ramach przedsięwzięcia 2/151/A – Bulwar nad Bobrem – adaptacja przestrzeni na funkcję sportowo – rekreacyjną, dofinansowanie pozyskano dla zadania „Budowa Otwartej Strefy Aktywności na bulwarze nad Bobrem”. Na podstawie zawartej z Ministrem Sportu i Turystyki umowy nr 2019/0667/0912/SubA/DIS/OSA z dnia 2 października 2019 r., Gmina Miejska Bolesławiec pozyskała ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej na realizację ww. zadania kwotę 25.000 zł. Całkowita wartość wydatków na realizację przedmiotowego zadania została określona na kwotę 196.026,00 zł. Wydatki kwalifikowane określono na kwotę 168.694 zł.

Poniesione wydatki stanowiły kwotę 165.957 zł i w tej wysokości zostały ujęte w ewidencji księgowej Urzędu w 2019 r. w rozdziale 92605 § 6050.

(akta kontroli str. 1559-1593; 1786)

- W ramach przedsięwzięcia 7/161/A – Przebudowa dróg i ulic gminnych, dofinansowanie pozyskano dla zadania „Przebudowa ulicy Bankowej w Bolesławcu – wylot z ulicy Bankowej – Karola Miarki”. Na podstawie zawartej w dniu 24 października 2019 r. umowy nr FDS/B/58/G-53/2019 Gmina pozyskała ze środków Funduszu Dróg Samorządowych kwotę 79.012,50 zł, stanowiącą 50% wydatków kwalifikowanych zadania.

Na koncie 130-64-4 (fundusz dróg samorządowych) zaksięgowano w 2019 r. i w 2020 r. wydatki w kwocie 158.025 zł na Przebudowę ulicy Bankowej – wylot z ulicy Bankowej – Karola Miarki, bez wydzielenia wysokości i rodzajów wydatków poniesionych z otrzymanych środków Funduszu.

(akta kontroli str. 1181-1210)

- W ramach przedsięwzięcia 44/203/B – Własny biznes jest dla każdego – promocja przedsiębiorczości indywidualnej oraz aktywności zawodowej wykazano realizację projektu „E-aktywni mieszkańcy Miasta Bolesławiec”. Na podstawie zawartej ze Stowarzyszeniem Towarzystwo Rozwoju Gminy Płużnica umowy o powierzenie grantu nr DOL/U/25/2019 z dnia 21 maja 2019 r., Gmina Miejska Bolesławiec pozyskała środki w kwocie 149.520 zł w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020⁴⁶, co stanowiło 100% wydatków kwalifikowalnych projektu.

Zgodnie z § 4 pkt 8 umowy o powierzenie grantu, beneficjent grantu zobowiązany był do prowadzenia dla Projektu odrębnej ewidencji księgowej kosztów, wydatków

⁴⁶ Oś priorytetowa nr III: Cyfrowe Kompetencje społeczeństwa, działanie 3.1. Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych.

i przychodów lub stosowania w ramach istniejącego systemu ewidencji odrębnego kodu księgowego umożliwiającego identyfikację wszystkich transakcji oraz poszczególnych operacji bankowych związanych z projektem.

Wydatki księgowano na koncie 130-59-1 w rozdziale 75023, w paragrafach z uwzględnieniem czwartej cyfry „7” i „9”.

(akta kontroli str. 1245-1416)

Według założeń GPR nie przewidziano konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów wdrażania tego programu. Zadania związane z zarządzaniem rewitalizacją zostały włączone w pakiet zadań Wydziału Rozwoju i Promocji Miasta, gdzie skumulowane są już kompetencje w zakresie zarządzania programami rozwojowymi. Dodatkowe koszty oszacowano jednak w wysokości od 20 tys. zł do 50 tys. zł, w związku z wydatkami, które mogą pojawić się z tytułu przeprowadzanych badań czy ewaluacji.

W kontrolowanym okresie Gmina poniosła wydatki z tytułu przyznania pracownikom Wydziału Rozwoju i Promocji Miasta na 2019 r., a Kierownikowi Referatu Systemu Informacji Przestrzennej także na 2020 r. – dodatków specjalnych dotyczących m.in. wdrażania GPR, tj. zbierania materiałów do przeprowadzenia analizy oceny aktualności GPR. Wysokość dodatku wynosiła od 350 zł do 1.840 zł miesięcznie i obejmowała wykonywanie również innych zadań, niezwiązanych z rewitalizacją. Sekretarz wskazał, że dodatki zostały przyznane z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych⁴⁷.

(akta kontroli str. 176; 249-254; 1381-1386)

1.5. Gmina nie skorzystała z możliwości wyznaczenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji.

(akta kontroli str. 180; 1381-1386)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Projekt uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec został złożony do Rady Miasta w dniu 17 stycznia 2017 r., a uchwała podjęta w dniu 25 stycznia 2017 r., tj. po trzech miesiącach od dnia uchwalenia GPR (28 września 2016 r.). Tym samym nie dochowano terminu określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji wynikającego z art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji, który powinien wynosić do 3 miesięcy od dnia uchwalenia GPR.

Sekretarz wyjaśnił, że prace nad przygotowaniem ww. uchwały zostały rozpoczęte niezwłocznie po uchwaleniu GPR i przeprowadzone zgodnie z procedurą zawartą w ustawie o rewitalizacji, z uwzględnieniem wymaganych konsultacji społecznych, które trwały od 16 grudnia 2016 r. do 15 stycznia 2017 r. W ocenie Sekretarza termin został dochowany, gdyż projekt ww. uchwały został złożony w terminie 3 miesięcy od dnia uchwalenia GPR, do Referatu Organów Gminy Miejskiej w dniu 17 stycznia 2017 r. i przyjęty 25 stycznia 2017 r.

NIK zauważa, że trzy miesiące licząc od dnia uchwalenia GPR, upłynęły w dniu 28 grudnia 2016 r.

(akta kontroli str. 20-196; 1831-1836; 1844)

2. W latach 2017-2020 Komitet Rewitalizacji nie był zaangażowany w proces rewitalizacji, w tym w realizację założonych działań. Oprócz trzech odbytych spotkań (w dniu 30 czerwca 2017 r., 14 marca 2018 r. i 22 października 2020 r.), nie wykonywał od dnia powołania żadnych zadań związanych z rewitalizacją. W okresie do dnia 15 marca 2018 r. do dnia 30 września 2020 r. posiedzenia nie były zwoływane. Tym samym ograniczony był również udział interesariuszy w pracach Komitetu Rewitalizacji. Jeden z członków Komitetu utracił przy tym funkcję

⁴⁷ Na podstawie § 8 zarządzenia nr 235/2018 Prezydenta Miasta Bolesławiec z dnia 25 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Miasta Bolesławiec.

społeczną, na podstawie której został powołany w skład Komitetu, już od dnia 1 września 2018 r.

Sekretarz wyjaśnił, że spotkania Komitetu Rewitalizacji odbywają się według potrzeb, zgodnie z § 6 ust. 1 *Regulaminu Komitetu Rewitalizacji*, który nie określa ich częstotliwości. Pierwsze posiedzenie komitetu odbyło się niezwłocznie po jego powołaniu, kolejne odbyło się 14 marca 2018 r. Ostatnie posiedzenie Komitetu Rewitalizacji odbyło się 22 października 2020 r.

NIK zauważa, że zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, Komitet Rewitalizacji stanowi m.in. forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących nie tylko przygotowania, ale także prowadzenia i oceny rewitalizacji. Potrzeby zwoływania posiedzeń wynikały natomiast m.in. z braku postępów świadczących o wdrażaniu GPR oraz rezygnacji z części przedsięwzięć w nim ujętych.

(akta kontroli str. 199-201; 367-371; 377-379; 923-927; 1831-1836)

3. Nie zostały zrealizowane założenia Systemu zarządzania realizacją GPR oraz Systemu monitorowania i oceny GPR, w tym m.in. w zakresie:

- wprowadzenia do *Regulaminu organizacyjnego Urzędu* zapisów poszerzających zakres działania Wydziału Rozwoju i Promocji Miasta (operatora rewitalizacji) o zagadnienia związane z wdrażaniem i monitorowaniem wdrażania GPR. Zagadnień tych nie przypisano również w zakresach obowiązków pracowników tego Wydziału;
- przygotowywania w latach 2017-2020 *Rocznych harmonogramów realizacji GPR*, które miały stanowić główne narzędzie zarządzania procesem wdrażania GPR i określać intensywność oraz przestrzenne rozmieszczenie realizowanych przedsięwzięć w skali roku. Miały one stanowić pochodną gotowości wnioskodawców do realizacji zgłoszonych do GPR projektów oraz dostępności środków finansowych możliwych do pozyskania ze źródeł zewnętrznych. Według przyjętego Systemu zarządzania realizacją GPR, Wydział Rozwoju i Promocji Miasta zobowiązany był do koordynacji realizacji GPR zgodnie z przedmiotowym Harmonogramem;
- zapewnienia na etapie wdrażania i oceny GPR szeroko rozumianej partycypacji społecznej, w tym m.in. poprzez udział w opiniowaniu na posiedzeniu Komitetu Rewitalizacji *Rocznych harmonogramów realizacji GPR*, które należało traktować jako plany opracowane w formule współdecydowania oraz stosowanie mechanizmów włączania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie Gminy w proces rewitalizacji

Sekretarz wyjaśnił, że do *Regulaminu Organizacyjnego Urzędu* nie wpisuje się zadań jednostkowych, gdyż do tego służy opis stanowiska lub zakres obowiązków pracownika. Zmiany organizacyjne wprowadzane są na wniosek naczelników wydziałów i zatwierdzane przez Prezydenta Miasta. W ocenie Sekretarza, GPR zawiera się w zakresie zadań Wydziału Rozwoju i Promocji Miasta, natomiast ustawa o rewitalizacji zawiera delegację dla Rady Miasta do uchwalenia gminnego programu rewitalizacji i zawiera pełną regulację co do zasad i trybu działania gminy w tym zakresie. *Roczne harmonogramy realizacji GPR* zawarte są w Programie działania Urzędu, przyjmowanym przez Prezydenta Miasta Bolesławiec na każdy kolejny rok.

NIK zauważa, że przedmiotowe Programy działania Urzędu nie spełniają roli harmonogramu oraz nie określają intensywności oraz przestrzennego rozmieszczenia realizowanych przedsięwzięć w skali roku. Określono w nich ogólny termin realizacji od stycznia do grudnia danego roku, a jako sposób wykonania wskazano np. „Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji”, „Sprawozdawczość GPR” itp.

(akta kontroli str. 170-179; 210-248; 255-297; 923-927)

4. Projekty zlokalizowane poza obszarem rewitalizacji nie zawierały uzasadnienia dotyczącego zasadności ujęcia ich w GPR. Przedsięwzięcie nr 4/181/B – *Rewitalizacja budynku sali gimnastycznej Zespołu Szkół Elektronicznych w Bolesławcu przez przywrócenie jej funkcji integrującej lokalną społeczność* było zlokalizowane poza obszarem rewitalizacji.

Zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy o rewitalizacji, przedsięwzięcia rewitalizacyjne zamieszczone w gminnym programie rewitalizacji mogły być realizowane również poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynikało to z ich specyfiki.

Sekretarz wyjaśnił, że zgodnie z założeniem, GPR mógł obejmować zadania spoza obszaru rewitalizacji, jeżeli dotyczą mieszkańców obszaru rewitalizacji.

NIK zauważa, że brak uzasadnienia stanowił odstępstwo od zasad określonych w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*⁴⁸ (dalej: „Wytyczne”). Przewidywały one, że projekty rewitalizacyjne co do zasady realizowane są na obszarach rewitalizacji. Do objęcia wsparciem można jednak dopuszczać także projekty rewitalizacyjne zlokalizowane poza tym obszarem, jeśli służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. Zwłaszcza dotyczy to inicjatyw społecznych nakierowanych np. na aktywizację zawodową mieszkańców obszarów rewitalizacji, gdzie rozwiązania dedykowane ludności z obszaru rewitalizacji mogą być podejmowane poza obszarem rewitalizacji.

Takie przypadki wymagają szerszego uzasadnienia i wskazania siły tych powiązań i efektywności oddziaływania danego projektu rewitalizacyjnego.

(akta kontroli str. 1831-1836)

5. Ewidencję księgową w zakresie zadania „Przebudowa ulicy Bankowej – wylot z ulicy Bankowej – Karola Miarki” prowadzono nie w pełni rzetelnie, bowiem w sposób uniemożliwiający jednoznaczną identyfikację wysokości kwot wydatkowanych na to zadanie ze środków własnych Gminy i pochodzących z Funduszu Dróg Samorządowych.

Na wyodrębnionym koncie 130-64-4 (Fundusz Dróg Samorządowych) zaksięgowano w 2019 r. i w 2020 r. wydatki w łącznej kwocie 158.025 zł na Przebudowę ulicy Bankowej – wylot z ulicy Bankowej – Karola Miarki, bez wyodrębnienia rodzajów i wysokości wydatków poniesionych z poszczególnych źródeł finansowania.

Skarbnik Miasta Bolesławiec (dalej: „Skarbnik”) wyjaśniła, że ewidencja księgową była prowadzona zgodnie z Polityką rachunkowości⁴⁹. Ewidencja ta była prowadzona odrębnie dla środków otrzymanych z Funduszu (dochody) i wydatków dokonywanych z tych środków, co potwierdza analityka konta 130 z klasyfikacją, nazwą zadania i identyfikacją zadania 111000211.

NIK zauważa, że z konta wydatków 600-60016-6050-1-1-1-000211 nie ma możliwości uzyskania informacji o wysokości kwoty wydatków sfinansowanych ze środków ww. Funduszu oraz ze środków własnych Gminy.

(akta kontroli str. 1181-1194; 1618-1623)

6. Ewidencję księgową w zakresie zadania „Centrum wiedzy – adaptacja pomieszczeń byłego domu handlowego na cele publiczne w Bolesławcu” prowadzono niezgodnie z wymogami wynikającymi z załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych⁵⁰. W konsekwencji, ewidencja ta nie dostarczała jasnych i zrozumiałych informacji o treści zapisów księgowych

⁴⁸ Opracowanymi przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju.

⁴⁹ Załącznik nr 4 do zarządzenia nr 375/2018 Prezydenta Miasta Bolesławiec z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości.

⁵⁰ Dz. U. z 2014 r. poz. 1053, ze zm.

dotyczących poszczególnych wydatków. Tym samym nie spełniała wymogów art. 24 ust. 4 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵¹.

W ewidencji księgowej Urzędu w rozdziale 92616 w §§ z czwartą cyfrą „7” ujęto wydatki w kwocie 5.755.660,95 zł (w 2018 r. w § 4307 – 6.400,37 zł i § 6057 – 5.749.260,58 zł), natomiast w §§ z czwartą cyfrą „9” w kwocie 8.883.297,82 zł (w 2018 r. w § 4309 – 4.097,63 zł i § 6059 – 8.879.200,19 zł). Pozostałe wydatki w kwocie 565.055,48 zł ujęto w § 6050 (2016 r. – 214.560 zł, 2017 r. – 40.617,95 zł i 2018 r. – 309.877,53 zł). Wydruk z kont księgowych nie wskazywał rodzajów i wysokości wydatków kwalifikowalnych w kwocie 8.069.984,91 zł, jak też rodzajów i wysokości wydatków poniesionych ze środków dofinansowania w kwocie 6.832.049,21 zł, w tym ze środków EFRR w kwocie 6.051.681,67 zł.

Zgodnie z § 6 ust. 7 umowy o dofinansowanie z dnia 26 października 2018 r., Gmina Miejska Bolesławiec zobowiązana była do prowadzenia wyodrębnionego kodu księgowego lub wyodrębnionej ewidencji dotyczącej przedmiotowego projektu, umożliwiających identyfikację poszczególnych operacji księgowych i gospodarczych przeprowadzonych dla wszystkich wydatków w ramach tego projektu w sposób przejrzysty, w zakresie m.in. rozrachunków, kosztów, przychodów, operacji przeprowadzanych na rachunkach bankowych, operacji gotówkowych, aktywów (w tym środków trwałych) i innych operacji związanych z realizacją tego projektu.

Wydatki kwalifikowalne w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej na realizację ww. projektu, powinny zostać zaewidencjonowane w §§ z czwartą cyfrą „7” (EFRR – 6.051.581,66 zł) i w §§ z czwartą cyfrą „9” (2.018.303,24 zł). Skarbnik wyjaśniła, że prowadzona ewidencja spełniała wymogi zawarte w § 6 ust. 7 umowy o dofinansowanie. Była prowadzona odrębnie dla tego zadania, umożliwiała identyfikację poszczególnych operacji księgowych i gospodarczych dla wszystkich wydatków projektu w sposób przejrzysty.

NIK nie podziela stanowiska Skarbnika w przedmiotowym zakresie. Takie ujęcie wydatków nie przedstawia jasnych i zrozumiałych informacji o wysokości wydatków sfinansowanych ze środków EFRR.

(akta kontroli str. 1126-1147; 1618-1623)

7. W ramach realizacji projektu „E-aktywni mieszkańcy Miasta Bolesławiec” wydatki⁵² w kwocie 138.730 zł z dnia 14 sierpnia 2019 r. oraz 50.660,31 zł z dnia 31 grudnia 2019 r. ujęto w księgach rachunkowych Urzędu na podstawie dokumentów, które nie zawierały wszystkich wymaganych elementów dowodu księgowego w rozumieniu przepisów ustawy o rachunkowości, w tym: stron dokonujących operacji gospodarczej, opisu operacji gospodarczej, daty dokonania operacji gospodarczej. Ustalenia kontroli wskazują, że kwota nie była przekazana w formie dotacji, a wydatki dotyczyły zakupów zarówno bieżących, jak i inwestycyjnych. Dokumenty te nie wskazywały co zostało zakupione (towar, usługa itp.) oraz czy został naliczony podatek VAT i w jakiej wysokości.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości, dowód księgowy powinien zawierać co najmniej: [1] określenie rodzaju dowodu i jego numeru identyfikacyjnego; [2] określenie stron (nazwy, adresy) dokonujących operacji gospodarczej; [3] opis operacji oraz jej wartość, jeżeli to możliwe, określoną także w jednostkach naturalnych; [4] datę dokonania operacji, a gdy dowód został sporządzony pod inną datą – także datę sporządzenia dowodu; [5] podpis wystawcy dowodu oraz osoby, której wydano lub od której przyjęto składniki aktywów; [6] stwierdzenie sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

⁵¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 351, ze zm.

⁵² Na rzecz Fundacji Wspierania Zrównoważonego Rozwoju.

Skarbnik wyjaśniła, że środki zostały wypłacone na podstawie pisma Naczelnika Wydziału Rozwoju i Promocji Miasta otrzymanego wraz z metryczką sporządzoną przez osobę odpowiedzialną za realizację projektu i zaakceptowaną przez Naczelnika pod względem merytorycznym. Według Skarbnika, metryczka dołączona do dyspozycji zawierała elementy wymienione w art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Ze względu na bardzo krótki termin przekazania środków i zgodność wskazanych wydatków z planem finansowym środki zostały przekazane zgodnie z dyspozycją. Wniosek wraz z metryczką nie budził wątpliwości pracowników Wydziału Finansowo-Budżetowego i potraktowany został jako dowód wewnętrzny, tj. dyspozycja (wniosek) właściwego wydziału dotycząca finansowania inwestycji, dofinansowywania według umów i promes, zwrotu wadiów, przekazywania dotacji, dokonywania płatności wynikających z obsługi długu Miasta.

(akta kontroli str. 1382-1416; 1618-1623)

8. W przypadku trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego o wartości do 30.000 euro⁵³ zastosowano, niezgodne z Instrukcją IN-04 – Udzielanie zamówień publicznych o wartości do 30.000 euro z dnia 2 maja 2018 r., wzory dokumentów, w tym: wniosek o wyrażenie zgody na odstąpienie od obowiązku stosowania instrukcji (ZI-IX.271.7.2018.JR i ZI-IX.271.16.2018.JR); wniosek o wyrażenie zgody na wydatkowanie środków publicznych z budżetu Gminy na realizację zadania o wartości nieprzekraczającej kwoty 30.000 euro, zaproszenie do złożenia propozycji cenowej, propozycji cenowej, protokołu z przeprowadzonego postępowania.

Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśniła, że w przytoczonych postępowaniach została zastosowana obowiązująca na dzień opracowania wniosków, instrukcja IN-7.4/04 z dnia 02 maja 2018 r. wraz ze stosownymi formularzami. Instrukcja IN-04 – Udzielanie zamówień publicznych o wartości do 30.000 euro obowiązuje od dnia 19 listopada 2019 r. Instrukcja nie zakazuje dodawania, modyfikowania i usuwania danych ze wzorów formularzy.

NIK zauważa, że z przedłożonej w trakcie kontroli NIK Instrukcji IN-04 – Udzielanie zamówień publicznych o wartości do 30.000 euro, wynikało, że została opracowana w dniu 23 kwietnia 2018 r., sprawdzona w dniu 25 kwietnia 2018 r. i zatwierdzona w dniu 2 maja 2018 r. W dniu 6 maja 2019 r. dokonano przeglądu aktualności tej Instrukcji.

(akta kontroli str. 864; 921; 944; 1211-1244; 1925-1929)

9. W skontrolowanych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego związanych z realizacją przedsięwzięcia Centrum wiedzy – adaptacja pomieszczeń byłego domu handlowego na cele publiczne:

- w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zakup, dostawę i montaż wyposażenia uzupełniającego do budynku Centrum Wiedzy w Bolesławcu⁵⁴ nierzetelnie sporządzono opis przedmiotu zamówienia. Ujęto w nim bowiem wykonanie tylko dwóch ciągów kuchennych (zgodnie z rys. aranżacji 26A), zamiast czterech wynikających z projektu wykonawczego, ujętych w dokumencie „Lokalizacja wyposażenia w obiekcie”.

Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśniła, że dokumentacja projektowa zadania Centrum Wiedzy adaptacja pomieszczeń domu handlowego na cele publiczne, zawierała również zestawienie kosztów wyposażenia pomieszczeń, na kwotę 3 174 118,69 zł netto. Na tym etapie projektant przewidział dwa ciągi kuchenne zgodnie z rysunkiem aranżacji 26/A. W trakcie przygotowania do

⁵³ [1] ZI-IX.271.7.2018.JR z dnia 28 sierpnia 2018 r. – Wykonanie i montaż ścian z siedziskami na I i II piętrze budynku Centrum Wiedzy, [2] ZI-XVIII.271.51.2018.MR z dnia 4 maja 2018 r. – Przebudowa chodnika ul. Mazowieckiej, [3] ZI-IX.271.16.2018.JR z dnia 15 listopada 2018 r. – Zakup i instalacja aplikacji na stanowiska interaktywne w Centrum Wiedzy.

⁵⁴ Oznaczenie sprawy: ZI.V.271.33.2018.DW.

postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na „Zakup, dostawę i montaż wyposażenia uzupełniającego do budynku Centrum Wiedzy w Bolesławcu”, dla oszacowania wartości zamówienia posłużono się ww. wyceną, tj. część wyposażenia pominięto. Szacunkową wartość zamówienia ustalono na kwotę 923 301,16 zł netto. Wobec powyższego, powodem ujęcia tylko dwóch ciągów kuchennych w postępowaniu ZI.V.271.33.2018.DW był błąd w materiale źródłowym (dokumentacji projektowej).

(akta kontroli str. 671-677; 699-712; 1471; 1622-1671; 1925-1929)

- Aneksem nr 3 z dnia 11 września 2018 r. w umowie⁵⁵ zawartej w wyniku rozstrzygnięcia ww. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego zwiększono liczbę ciągów kuchennych z dwóch do czterech. W umowie dokonano zatem zmiany niewynikającej z okoliczności, których nie można było przewidzieć w chwili zawierania umowy. Było to niezgodne z postanowieniami umowy o udzielenie zamówienia publicznego, a co za tym idzie – stanowiło naruszenie art. 144 ust. 1 pkt 1 pzp.

Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśniła, że podstawa zmiany podana jest w aneksie nr 3 z dnia 11 września 2018 r., tj. § 8 ust. 4.1 umowy nr ZI.272.16.2018 z dnia 5 kwietnia 2018 r. Tym samym zostały zachowane przesłanki art. 144 ust. 1 pzp.

NIK zauważa, że zgodnie z § 8 ust. 4.1. zmianę umowy przewidziano w przypadku, gdy konieczność wprowadzenia takich zmian wynika z okoliczności, których nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy. Tymczasem, według dokumentu „Lokalizacja wyposażenia w obiekcie”, ciągi kuchenne były przewidziane w piwnicy w pomieszczeniu – 1.11 (symbol 52), na parterze w pomieszczeniu 0.01 (symbol 54) oraz w pomieszczeniu 0.13 (symbol 53), na I piętrze w pomieszczeniu 1.01 (symbol 54), na II piętrze w pomieszczeniu 2.01 (symbol 54).

(akta kontroli str. 706-712; 747-769; 789-798; 840-841; 1925-1929; 1662-1671)

- Na podstawie odrębnej umowy⁵⁶ zlecono wykonanie i montaż ściany z siedziskami zgodnie z rysunkiem Projektu Wykonawczego – Architektura nr 36/A (detal podestu I piętra) i 37/A (detal podestu II piętra). Tymczasem, wykonanie podestu, zgodnie z rysunkiem 36/A (detal podestu I piętra) i 37/A (detal podestu II piętra), powinno zostać zrealizowane w ramach zamówienia udzielonego w wyniku rozstrzygnięcia ww. postępowania przeprowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego.

Zgodnie z projektem wykonawczym TOM PW2 Architektura z dnia 17 października 2016 r., pkt 8.5.5. (Drewniane podesty), na kondygnacji I i II piętra zaprojektowano czytelnie oraz stanowiska pracy indywidualnej w formie drewnianych podestów. Podest na kondygnacji II piętra należało wyposażać w ściankę z siedziskami. Jeden z wykonawców potwierdził, że w cenie oferty z dnia 14 marca 2018 r., złożonej w postępowaniu nr ZI-V.271.33.2018.DW, uwzględnił wykonanie i montaż siedzisk na II piętrze, zgodnie z rysunkiem 37/A (detal podestu II piętra).

NIK zauważa również, iż zakres zamówienia na wykonanie i montaż ścian z siedziskami na I i II piętrze budynku Centrum Wiedzy realizowany był w oparciu o te same rysunki Projektu Wykonawczego-Architektura (rys. nr 36A, detal podestu I piętra i rys. nr 37A, detal podestu II piętra), co część zamówienia (podest) realizowanego w umowie ZI.272.16.2018 z dnia 5 kwietnia 2018 r. na dostawę wyposażenia uzupełniającego do budynku Centrum Wiedzy.

Według projektanta, siedziska widoczne na rys. 36A i 37A stanowiły integralną część wykończenia wewnątrz Centrum Wiedzy, a na etapie sporządzania

⁵⁵ Nr ZI.272.16.2018 z dnia 5 kwietnia 2018 r.

⁵⁶ Zlecenie nr ZI.272.75.2018 z dnia 28 sierpnia 2018 r.

dokumentacji projektowej nie było potrzeby umieszczania poszczególnych elementów na oddzielnych rysunkach, gdyż były funkcjonalnie powiązane z podestem.

Sekretarz wyjaśnił, że zamówienie realizowane na podstawie umowy ZI.272.16.2018 z dnia 5 kwietnia 2018 r. obejmowało wykonanie i montaż tylko podestów z rysunków nr 36A i 37A. Jednocześnie nie wskazał dokumentu z którego, na etapie postępowania o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego (podstawowego), można było uzyskać informację, że podest zgodnie z rysunkiem 36/A i 37/A (poz. 31 i 32 opisu przedmiotu zamówienia – załącznik C) nie obejmuje montażu ściany z siedziskami.

Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśniła, że zamawiający nie był świadomy braku ścianek z siedziskami na II piętrze oraz zmiany detalu podestu na I piętrze budynku. Dopiero w trakcie realizacji dostaw i montażu elementów wyposażenia ujawniły się braki i nieścisłości w dokumentacji projektowej.

(akta kontroli str. 653-863; 865-866. 875-876; 1543-1544; 1460-1461; 1925-1929)

- Wykonawcy umowy nr ZI.272.16.2018 z dnia 5 kwietnia 2018 r., a jednocześnie zlecenia nr ZI.272.75.2018 z dnia 28 sierpnia 2018 r., bezpodstawnie zwrócono koszty wejścia na teren budowy Centrum Wiedzy w kwocie 18.450 zł, celem dostarczenia wyposażenia, co NIK ocenia jako działanie niegospodarne.

Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśniła m.in., że zgodnie z ww. umową Zamawiający zobowiązał Wykonawcę do dostarczenia i montażu części zamówienia jeszcze w trakcie wykonywania robót budowlanych. Wykonawca był gotowy do realizacji zamówienia w trakcie robót budowlanych, jednak wykonawca robót budowlanych zażądał opłaty za wprowadzenie na plac budowy. Zgodnie z oświadczeniem wykonawcy robót budowlanych kwota 3% wartości umowy jest analogiczna do innych podwykonawców na budowie. W umowie z wykonawcą robót budowlanych zamawiający nie zastrzegł, że w trakcie robót budowlanych będzie konieczność udostępnienia placu budowy dla firmy realizującej dostawę i montaż wyposażenia Centrum Wiedzy. Stąd też Zamawiający zobowiązał się do zapłaty kwoty 18.500 zł tytułem wejścia na obiekt.

NIK zauważa, że dostawca wyposażenia nie był podwykonawcą wykonawcy robót budowlanych w zakresie przedmiotowej dostawy, a brak zastrzeżenia w umowie o roboty budowlane kwestii udostępnienia placu budowy innym podmiotom mógł zostać zniwelowany poprzez zmianę tej umowy, która – jako nieistotna – byłaby dopuszczalna w świetle przepisów pzp (art. 144 ust. 1 pkt 5 w zw. z ust. 1e).

(akta kontroli str. 810-822; 1925-1929)

10. W dokumentach księgowych Urzędu⁵⁷ wartość ściany z siedziskami na I i II piętrze budynku Centrum Wiedzy podano w wysokości 43.050 zł, tj. niezgodnej ze stanem rzeczywistym. W umowie nr ZI.272.75.2018 z dnia 28 sierpnia 2018 r. wartość tego wyposażenia ustalono na kwotę 24.600 zł.

Pierwszy Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśniła, że pozycja dotycząca ściany z siedziskami na I i II piętrze budynku Centrum Wiedzy jest ostatnią pozycją w załączniku nr 1 do OT nr 46/ZI/18 z dnia 15 listopada 2018 r. Pozycja ta została powiększona o kwotę 18 450 zł – co jest kosztem wejścia wykonawcy na teren budowy Centrum Wiedzy.

NIK zauważa, że kwota 18.450 zł nie dotyczy ściany z siedziskami na I i II piętrze budynku Centrum Wiedzy, tym bardziej, że została wypłacona w wyniku pisma z dnia 13 lipca 2018 r., tj. w oparciu o ustalenia poczynione przed zawarciem umowy nr ZI.272.75.2018 z dnia 28 sierpnia 2018 r.

(akta kontroli str. 816-822; 859-863; 865-866; 1925-1929)

⁵⁷ Załącznik do dokumentu OT – Przyjęcie wyposażenia nr 46/21/18 z dnia 15 listopada 2018 r.

Realizacja procesu rewitalizacji prowadzona w oparciu o GPR przebiegała z opóźnieniem w stosunku do *Ramowego harmonogramu GPR*.

Działania podejmowane w Urzędzie nie doprowadziły do realizacji większości przedsięwzięć ujętych w GPR, w tym również dla których wskazano finansowanie wyłącznie ze środków własnych. W okresie 2017-2020 (do końca września) zakończono realizację tylko pięciu z 16 planowanych na lata 2017-2019 przedsięwzięć oraz trzech z 24, których zakończenie planowane było do końca 2020 r.

Zakończone przedsięwzięcia nie miały charakteru działań na tyle skoncentrowanych i wszechstronnych, aby osiągnąć skutek w postaci odnowy obszarów zdegradowanych. Dodatkowo zakres rzeczowy czterech z nich nie został w pełni zrealizowany.

Znaczna część projektów realizowana była wybiórczo i nie w pełni była ukierunkowana na problemy społeczne. Występowały również przypadki realizacji w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych projektów nie wynikających z GPR, tj. które nie były w nim zaplanowane i ukierunkowane na osiągnięcie jego celów lub logicznie powiązane z jego treścią i celami. Część z tych projektów dotyczyła obszaru nieobjętego rewitalizacją.

Udział interesariuszy w procesie wdrażania rewitalizacji ograniczał się w zasadzie do planowanej realizacji przedsięwzięć ujętych w GPR oraz możliwości uczestnictwa w spotkaniach Komitetu Rewitalizacji. Nie prowadzono innych przewidzianych w GPR działań włączających interesariuszy w partycypację społeczną

Działania Urzędu w zakresie udzielania zamówień publicznych udzielanych w związku z realizacją GPR nie były w pełni prawidłowe.

W przypadku części projektów, sposób prowadzenia ewidencji księgowej nie pozwalał na uzyskanie informacji o wysokości wydatków sfinansowanych ze środków dofinansowania. Informację taką można było pozyskać dopiero ze sprawozdań z realizacji projektów.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Efekty prowadzonej rewitalizacji

2.1. Wszystkie, określone w GPR, trzy wskaźniki (produktu, rezultatu, oddziaływania) pomiaru stopnia zachodzących zmian odniesiono do celów rewitalizacji, natomiast wskaźniki produktu i rezultatu także do wszystkich ośmiu przedsięwzięć podstawowych.

Do *Celu 1 – Aktywne przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym* odniesiono:

Wskaźniki rezultatu – WR1.1 - wyniki w nauce na koniec roku szkolnego dla klasy VI szkoły podstawowej oraz gimnazjum (egzaminacje końcowe); WR1.2 - liczba uczestników działań/projektów ukierunkowanych na podnoszenie kompetencji społecznych oraz edukacyjnych dzieci i młodzieży; WR1.3 - liczba uczestników zamieszkujących podobszary rewitalizacji działań/projektów ukierunkowanych na wzmocnienie systemu wychowania oraz rozwoju dziecka; WR1.4 - liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej; WR1.5 - liczba seniorów (60+) i/lub osób niepełnosprawnych, zamieszkujących podobszary rewitalizacji, korzystających z oferty aktywizacji w skali roku,

Wskaźniki produktu – WP1.1 - liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych (projektów) ukierunkowanych na rozwój kompetencji społecznych oraz edukacyjnych dzieci i młodzieży (w tym dedykowanych mieszkańcom podobszarów rewitalizowanych jako grupie docelowej); WP1.2 - liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych (projektów) ukierunkowanych na rozwój systemu wychowania oraz rozwój dziecka, dedykowanych mieszkańcom podobszarów rewitalizowanych (jako grupie docelowej); WP1.3 - liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych (projektów)

ukierunkowanych na przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym w rodzinie (w tym dedykowanych mieszkańcom podobszarów rewitalizowanych jako grupie docelowej); WP1.4 - liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych (projektów) ukierunkowanych na aktywizację środowiska seniorów (w tym dedykowanych mieszkańcom podobszarów rewitalizowanych jako grupie docelowej); WP.1.5 - liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych (projektów) ukierunkowanych na integrację społeczną oraz aktywizację osób niepełnosprawnych (w tym dedykowanych mieszkańcom podobszarów rewitalizowanych jako grupie docelowej),

Wskaźniki oddziaływania – WO1A - wartość wskaźnika deprywacji lokalnej; WO1B - liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Do Celu 2 – Wzmocnienie potencjału rozwojowego mikro i małych przedsiębiorstw na zdegradowanych obszarach miasta Bolesławca odniesiono:

Wskaźniki rezultatu – WR2.1 - udział osób zamieszkujących podobszary rewitalizacji, uczestniczących w przedsięwzięciach (projektach) ukierunkowanych na promocję przedsiębiorczości indywidualnej; WR2.2 - udział osób zamieszkujących podobszary rewitalizacji, uczestniczących w przedsięwzięciach (projektach) ukierunkowanych na rozwój kompetencji zawodowych,

Wskaźniki produktu – WP2.1. - liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych (projektów) ukierunkowanych na promocję przedsiębiorczości indywidualnej; WP2.2 - liczba szkoleń i poradnictwa zawodowego na temat podnoszenia kwalifikacji, wspierania zatrudnienia i samozatrudnienia, realizowanych/kontynuowanych w skali roku,

Wskaźniki oddziaływania – WO2A - podmioty gospodarcze na 1 000 ludności w wieku produkcyjnym; WO2B - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Do Celu 3 – Zwiększenie atrakcyjności przestrzennej i bezpieczeństwa na zdegradowanych obszarach miasta Bolesławca odniesiono:

Wskaźniki rezultatu – WR3.1 - powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją; WR3.2 - powierzchnia terenów rekreacji i wypoczynku objętych rewitalizacją; WR3.3 - liczba użytkowników wspartej infrastruktury,

Wskaźniki produktu – WP3.1 - liczba podwórek podlegających rewitalizacji; WP3.2 - liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach.

Wskaźniki oddziaływania – WO3A - poziom zadowolenia mieszkańców (interesariuszy rewitalizacji) ze stanu zagospodarowania i estetyki obszarów zdegradowanych - ankietyzacja; WO3B - poziom zadowolenia mieszkańców (interesariuszy rewitalizacji) ze stanu bezpieczeństwa na obszarach zdegradowanych; WO3C - powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych.

Do Celu 4 – Zapewnienie wysokiej jakości warunków życia mieszkańcom zdegradowanych obszarów miasta Bolesławca odniesiono:

Wskaźniki rezultatu – WR4.1 - liczba osób zamieszkujących budynki poddane rewitalizacji; WR4.2 - powierzchnia użytkowa budynków poddanych modernizacji; WR4.3 - liczba odbiorców (gospodarstw domowych) korzystających z systemu ciepłowniczego; WR4.4 - powierzchnia użytkowa zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej; WR4.5 - roczne zużycie energii pierwotnej w budynkach publicznych; WR4.6 - ilość zużytej energii elektrycznej na cele oświetlenia ulicznego,

Wskaźniki produktu – WP4.1 - liczba zmodernizowanych budynków mieszkalnych (w tym zmodernizowanych energetycznie); WP4.2 - liczba zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej (w tym zmodernizowanych energetycznie); WP4.3 - liczba wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich; WP4.4 - liczba zmodernizowanych budynków/obiektów w których w wyniku prac rewitalizacyjnych ograniczono występowanie barier architektonicznych; WP4.5 -

liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach; WP4.6 - długość przebudowanych dróg gminnych lub powiatowych; WP4.7 - liczba zmodernizowanych punktów świetlnych oświetlenia ulicznego,

Wskaźniki oddziaływania – WO4A - poziom zadowolenia mieszkańców (interesariuszy rewitalizacji) ze stanu technicznego budynków mieszkalnych znajdujących się na obszarach zdegradowanych; WO4B - emisja CO₂.

Żadne z ośmiu przedsięwzięć podstawowych nie było bezpośrednio powiązane z celem 1 oraz z celem 2 rewitalizacji, cztery były bezpośrednio powiązane z celem nr 3 i cztery z celem nr 4. Stopień realizacji przedsięwzięć podstawowych miał być mierzony wskaźnikami:

- produktu – liczba zmodernizowanych obiektów; liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych; powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją; liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach; liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach; długość wyremontowanych/przebudowanych dróg gminnych; długość wyremontowanych/przebudowanych dróg powiatowych; długość wyremontowanych/przebudowanych chodników wzdłuż dróg powiatowych,

rezultatu – powierzchnia zrewitalizowanego obiektu; liczba nowych miejsc parkingowych; liczba powstałych punktów usługowych i sprzedaży; liczba osób korzystających (z nowopowstałej infrastruktury, z oferty nowopowstałego obiektu, z wybudowanych, rozbudowanych, przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych, ze wspartych obiektów /podwórek/); liczba użytkowników komunikacji zbiorowej jako alternatywy dla komunikacji indywidualnej; liczba użytkowników (samochodów) wyremontowanych dróg gminnych; liczba użytkowników (pieszych) wyremontowanych dróg; liczba użytkowników (osób) wyremontowanych chodników wzdłuż dróg powiatowych.

Dla 48 przedsięwzięć dodatkowych (uzupełniających) przyjęto wskaźnik oddziaływania, przy czym nie określono mierników pomiaru dla tego wskaźnika. W konsekwencji, nie mierzono stopnia zachodzących zmian wynikających z realizacji przedsięwzięć dodatkowych (uzupełniających).

(akta kontroli str. 127-134; 184-187)

GPR zakładał prowadzenie monitoringu w cyklu rocznym, w oparciu o wytyczone wskaźniki rozwoju, tj. produktu, rezultatu oraz oddziaływania, odniesione do każdego z celów rewitalizacji. W procesie monitoringu uwzględniane miały być plany wdrażania rewitalizacji określone w *Rocznych harmonogramach realizacji GPR*. Raportowanie realizacji rewitalizacji miało obejmować dwa lata i polegać na sporządzaniu informacji z realizacji GPR, określającej zarówno źródła sukcesów, jak i porażek w zakresie osiągania wskaźników, a tym samym kierunków działania i celów rewitalizacji. Analizy prowadzone w ramach monitoringu miały uwzględniać wpływ czynników wewnętrznych oraz zewnętrznych i wskazywać na potrzebę (lub jej brak) modyfikacji GPR. W sytuacji braku postępów, które świadczyłyby o wdrażaniu GPR, miały być identyfikowane bariery implementacji.

Cyklicznie, za okres czterech lat, miała być przeprowadzana ewaluacja (mid-term), w uzasadnionych sytuacjach skutkująca modyfikacją GPR. W sytuacji wystąpienia istotnych zmian w otoczeniu Gminy, jak i postępów wdrażania GPR skutkujących modyfikacją celów rewitalizacji, czy innymi istotnymi odstępstwami od obecnego kształtu programu, założono przeprowadzenie ewaluacji ex-post. Założono, że ewaluację przeprowadzi podmiot niezależny, niezaangażowany merytorycznie we wdrażanie GPR.

Źródłem weryfikacji wskaźników miały być dane pozyskane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy, Zakładu Energetyki Ciepłej, Urzędu Miasta Bolesławiec, ankietyzacji

mieszkańców i/lub interesariuszy rewitalizacji oraz od wnioskodawców i organizatorów wsparcia.

(akta kontroli str. 173-174; 177; 184-187)

Dla *Celu 1 – Aktywne przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym*, określono wartość:

- wszystkich dwóch⁵⁸ wskaźników oddziaływania (wartości bazowe i docelowe),
- czterech⁵⁹ z pięciu wskaźników rezultatu w zakresie wartości docelowych oraz dwóch⁶⁰ w zakresie wartości bazowych.

Dla celu nie określono wartości żadnego z pięciu wskaźników produktu (zarówno wartości bazowej, jak i docelowej).

Dla *Celu 2 – Wzmocnienie potencjału rozwojowego mikro i małych przedsiębiorstw na zdegradowanych obszarach miasta Bolesławca* określono wartość:

- wszystkich dwóch⁶¹ wskaźników oddziaływania (wartości bazowe i docelowe),
- wszystkich dwóch⁶² wskaźników rezultatu (tylko wartości docelowe),
- jednego⁶³ z dwóch wskaźników produktu (tylko wartość docelową).

Dla *Celu 3 – Zwiększenie atrakcyjności przestrzennej i bezpieczeństwa na zdegradowanych obszarach miasta Bolesławca* określono wartość:

- wszystkich trzech⁶⁴ wskaźników oddziaływania (wartości bazowe i docelowe),
- dwóch⁶⁵ z trzech wskaźników rezultatu (tylko wartości docelowe),
- wszystkich dwóch⁶⁶ wskaźników produktu (tylko wartości docelowe).

Dla *Celu 4 – Zapewnienie wysokiej jakości warunków życia mieszkańcom zdegradowanych obszarów miasta Bolesławca* określono wartość:

- jednego⁶⁷ z dwóch wskaźników oddziaływania (wartość bazową i docelową),
- jednego⁶⁸ z sześciu wskaźników rezultatu w zakresie wartości bazowej i docelowej oraz jednego⁶⁹ w zakresie wartości bazowej,
- jednego⁷⁰ z siedmiu wskaźników produktu (tylko wartość docelową).

W żadnym przypadku dla ww. wskaźników nie określono wartości pośrednich.

(akta kontroli str. 184-187)

Za przeprowadzanie monitoringu odpowiedzialny był Wydział Rozwoju i Promocji Miasta, który zgodnie z założeniami GPR jako operator rewitalizacji zobowiązany był m.in. do:

- przygotowania *Rocznego harmonogramu realizacji GPR*,

⁵⁸ WO1A - wartość wskaźnika deprivacji lokalnej; WO1B - liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

⁵⁹ WR1.1 - wyniki w nauce; WR1.3 - liczba uczestników zamieszkujących podobszary rewitalizacji działań/projektów ukierunkowanych na wzmocnienie systemu wychowania oraz rozwoju dziecka; WR1.4 - liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej; WR1.5 - liczba seniorów (60+) i/lub osób niepełnosprawnych, zamieszkujących podobszary rewitalizacji, korzystających z oferty aktywizacji w skali roku.

⁶⁰ WR1.1 - wyniki w nauce; WR1.4 - liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej.

⁶¹ WO2A - podmioty gospodarcze na 1000 ludności w wieku produkcyjnym; WO2B - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym.

⁶² WR2.1 - udział osób zamieszkujących podobszary rewitalizacji, uczestniczących w przedsięwzięciach ukierunkowanych na promocję przedsiębiorczości indywidualnej; WR2.2 - udział osób zamieszkujących podobszary rewitalizacji, uczestniczących w przedsięwzięciach ukierunkowanych na rozwój kompetencji zawodowych.

⁶³ WP2.2 - liczba szkoleń i poradnictwa zawodowego na temat podnoszenia kwalifikacji, wspierania zatrudnienia i samozatrudnienia, realizowanych/kontynuowanych w skali roku.

⁶⁴ WO3A - poziom zadowolenia mieszkańców ze stanu zagospodarowania i estetyki obszarów zdegradowanych – ankietyzacja; WO3B - poziom zadowolenia mieszkańców ze stanu bezpieczeństwa na obszarach zdegradowanych – ankietyzacja; WO3C - powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych.

⁶⁵ WR3.1 - powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją; WR3.2 - powierzchnia terenów rekreacji i wypoczynku objętych rewitalizacją.

⁶⁶ WP3.1 - liczba podwórek podlegających rewitalizacji; WP3.2 - liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach.

⁶⁷ WO4.A - poziom zadowolenia mieszkańców (interesariuszy rewitalizacji) ze stanu technicznego budynków mieszkalnych znajdujących się na obszarach zdegradowanych.

⁶⁸ WR4.3 - liczba odbiorców (gospodarstw domowych) korzystających z systemu ciepłowniczego.

⁶⁹ WR4.6 - ilość zużytej energii elektrycznej na cele oświetlenia ulicznego.

⁷⁰ WP4.6 - długość przebudowanych dróg gminnych lub powiatowych.

- koordynowania realizacji GPR zgodnie z założonym *Rocznym harmonogramem realizacji GPR*,
- organizowania i prowadzenia monitoringu GPR we współpracy z innymi komórkami Urzędu i gminnymi jednostkami organizacyjnymi oraz wnioskodawcami,
- prowadzenia monitoringu zewnętrznych źródeł finansowania rewitalizacji,
- organizowania systemu informacji dotyczącej możliwości finansowania rewitalizacji ze źródeł zewnętrznych,
- prowadzenia rejestru zaświadczeń wydawanych wnioskodawcom na potrzeby składanych aplikacji (źródła zewnętrzne), potwierdzających komplementarność projektu z GPR,
- organizacji systemu ewaluacji GPR,
- opracowywania informacji z realizacji GPR,
- gromadzenia danych (w tym analiz, badań, sprawozdań, rejestrów) dotyczących rewitalizacji.

(akta kontroli str. 170; 177)

2.2. Monitoring prowadzony był przez Wydział Rozwoju i Promocji Miasta – Referat Systemu Informacji Przestrzennej, przy czym (podobnie jak ewaluacja i wdrażanie) nie został przypisany do zadań ww. Wydziału w *Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miasta Bolesławiec*, jak też w zakresach czynności poszczególnych pracowników.

(akta kontroli str. 245-248; 255-286; 294-297)

W ramach monitoringu GPR pracownicy Referatu Systemu Informacji Przestrzennej w Wydziale Rozwoju i Promocji Miasta, sporządzili Tabelę monitoringu projektów (obejmującą wydatki za lata 2016-2020, źródła finansowania w podziale na środki własne, środki UE i środki pomocy udzielonej między j.s.t. oraz zrealizowany zakres rzeczowy przedsięwzięcia), Tabelę monitoringu harmonogramu realizacji GPR (wskazującą m.in. powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji oraz założenia harmonogramu realizacji przedsięwzięcia przyjętego w GPR), Zestawienie typów projektów GPR (techniczny, gospodarczy, społeczny itd.), Analizę zmian społeczno-gospodarczych na terenie miasta Bolesławiec w latach 2015-2018, Tabelę wskaźników rezultatu i produktu wszystkich ośmiu przedsięwzięć podstawowych. Monitoring nie był prowadzony w oparciu o wytyczone wskaźniki odnoszące się do celów rewitalizacji, lecz o wskaźniki określone dla przedsięwzięć podstawowych. Kontrola wykazała, że wskaźniki rezultatu takie jak: liczba nowych miejsc parkingowych, liczba użytkowników komunikacji zbiorowej jako alternatywy dla komunikacji indywidualnej, liczba powstałych punktów usługowych i sprzedaży – różniły się od wskaźników odnoszących do celów rewitalizacji i były z nimi nieporównywalne.

W ocenie Kierownika Referatu Systemu Informacji Przestrzennej, taki sposób prowadzenia monitoringu stwarzał możliwość efektywnego zarządzania Programem i jego realizacją, a także pozwalał sprawniej ewidencjonować i wyliczać wskaźniki rewitalizacji.

W październiku 2020 r. na spotkaniu członków Komitetu Rewitalizacji przedstawiona została i pozytywnie zaopiniowana *Ocena aktualności Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec*, obejmująca realizację GPR w latach 2017-2018. W dokumencie tym nie wskazano źródeł sukcesów, jak i porażek w zakresie osiągania wskaźników, a tym samym kierunków działania i celów rewitalizacji. Nie odniesiono się również do aktualności GPR, w tym w zakresie wyznaczonego obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

(akta kontroli str. 173-174; 177; 342-366; 378-428)

2.3. W badanym okresie nie dokonywano aktualizacji GPR, mimo:

- braku określenia wartości bazowych i docelowych części wskaźników wdrażania GPR oraz nieaktualne wskaźniki w zakresie gimnazjów,
- braku postępów świadczących o wdrażaniu GPR,
- reformy systemu oświaty z 2017 r.⁷¹,
- rezygnacji z realizacji części przedsięwzięć.

MOPS nie będzie realizować dwóch przedsięwzięć, tj. 36/201/B – *Rodzinna świetlica – uczymy, bawimy, wspieramy i pomagamy w integracji rodzin w partnerstwie z Parafią p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy* oraz 37/202/B – *Człowiek – istota społeczna*.

Nieistniejące już Gimnazjum Samorządowe nr 2 nie zrealizowało dotychczas przedsięwzięcia 20/120/B – *„Szkoła Miejscem Spotkań – SMS – sposób na współpracę międzypokoleniową opierającą się na wzajemnej wymianie wiedzy i umiejętności ludzi starszych i młodzieży gimnazjalnej z terenu rewitalizowanego”*, natomiast Gimnazjum Samorządowe nr 3 przedsięwzięcia 24/90/B – *„Podniesienie jakości nauczania w Gimnazjum Samorządowym nr 3 w Bolesławcu”*.

Wspólnota Mieszkaniowa nie zrealizuje czterech (ul. Karpecka 5, ul. Chrobrego 28, ul. Optiza 20 i Gdańska 39) z 10 projektów w ramach przedsięwzięcia 7/22/B – *„Poprawa standardu zamieszkania w obiektach mieszkaniowych znajdujących się w zarządzie Molenda Nieruchomość”*.

Dwa przedsięwzięcia Miejskiego Przedszkola Publicznego nr 4, tj. 18/34/B – *„Przedszkole promujące zdrowy tryb życia – wsparcie infrastruktury oraz oferty MPP nr 4”* i 28/117/B – *„Promocja zdrowego stylu życia w ramach edukacji i aktywizacji dzieci przedszkolnych i z rodzin zagrożonych marginalizacją społeczną poprzez rozwój/poprawę infrastruktury przedszkola”* – dotyczą tego samego zakresu rzeczowego (budowa boiska, zakup sprzętu, modernizacja ogrodzenia, organizacja zajęć sportowych).

Sekretarz wskazał, że na etapie wdrażania GPR nie wpłynął żaden wniosek o modyfikację projektu wpisanego do GPR.

(akta kontroli str. 184-184; 923-927; 1493-1495; 1501-1507)

2.4. Według monitoringu prowadzonego przez Wydział Rozwoju i Promocji Miasta, na dzień 1 października 2020 r. zakończonych było osiem przedsięwzięć rewitalizacyjnych, z czego jedno podstawowe (o charakterze technicznym) i siedem dopuszczalnych (uzupełniających, w tym pięć o charakterze technicznym oraz dwa o charakterze gospodarczym). Dwa z nich były realizowane przez Gminę Miejską Bolesławiec, dwa przez wspólnotę mieszkaniową, po jednym przez Powiat Bolesławiecki, Miejski Zespół Szkół nr 3 w Bolesławcu, Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bolesławcu oraz Przychodnię Lekarską.

Osiągnięcie wskaźników produktu i rezultatu analizowano wyłącznie dla przedsięwzięć podstawowych, gdyż tylko dla tych przedsięwzięć zostały określone. W wyniku zakończonego w 2018 r. przedsięwzięcia 1/157/A – *Centrum wiedzy – adaptacja pomieszczeń byłego domu handlowego na cele publiczne* – zmodernizowano jeden obiekt, który dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przeprowadzone w dniu 24 listopada 2020 r. oględziny potwierdziły wybudowanie wielofunkcyjnej, multimedialnej Biblioteki – Centrum Wiedzy, którą wyposażono w interaktywne instalacje dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych. Udostępniono m.in.: wypożyczalnię dla dorosłych, dzieci i młodzieży; czytelnik dla dorosłych; mediatekę dla dorosłych; mediatekę dla dzieci i młodzieży;

⁷¹ Zgodnie z art. 127 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzającej ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60, ze zm.), z dniem 1 września 2017 r. została zlikwidowana klasa I dotychczasowego gimnazjum, a w latach następnych jego kolejne klasy.

strefę wyposażoną w stanowiska z urządzeniami interaktywnymi oraz sale warsztatowe.

W ramach realizacji przedsięwzięcia 2/151/A – *Bulwar nad Bobrem – adaptacja przestrzeni na funkcję sportowo – rekreacyjną*, do końca 2019 r. rewitalizacją objęto 4,3 ha powierzchni z 8 ha planowanych oraz wybudowano jeden obiekt turystyczny i rekreacyjny.

Realizacja przedsięwzięcia 6/158/A – *Przebudowa przestrzeni publicznej – modernizacja podwórek należących do Miasta* skutkowałą rewitalizacją ośmiu z 18 planowanych do rewitalizacji podwórek o łącznej powierzchni 2,7 ha z 2 ha planowanych.

Wyremontowano lub przebudowano 7,75 km dróg gminnych z 10 km planowanych przy których oddano 210 obiektów infrastruktury (ławek, koszy, latarni) z 45 planowanych (7/161/A – *Przebudowa dróg i ulic gminnych*).

Wyremontowano lub przebudowano 5,45 km dróg powiatowych z 10 km planowanych oraz 6,51 km chodników wzdłuż dróg powiatowych przy 9 km planowanych (9/177/A – *Poprawa powiatowego systemu drogowego i komunikacyjnego na obszarach rewitalizacji w Bolesławcu*).

Do dnia 1 października 2020 r. żadnych rzeczowych efektów nie przyniosła realizacja przedsięwzięcia 5/154/A – *Modernizacja systemu drogowego oraz przestrzeni wokół dworca kolejowego – adaptacja przestrzeni na potrzeby Centrum Przesiadkowego w Bolesławcu*. Nie rozpoczęto też realizacji żadnego z dwóch przedsięwzięć środowiskowych (3/147/A – *Rewitalizacja parku przy ul. Zgorzeleckiej*; 4/155/A – *Rewitalizacja parku na ul. Obrońców Helu*), które miały dotyczyć rewitalizacji 5,2 ha obszaru.

Zakres rzeczowy siedmiu zrealizowanych z 48 pozostałych przedsięwzięć przedstawiał się następująco:

- 2/87/B – *Modernizacja obiektu Szkoły Podstawowej nr 2 w Bolesławcu* (techniczny) – wykonano remont posadzki, podczas gdy zakres przedsięwzięcia obejmował m.in. uzupełnienie infrastruktury szkolnej o sportowe boisko wielofunkcyjne oraz plac zabaw i ich wyposażenie w urządzenia ułatwiające aktywność sportową dzieciom niepełnosprawnym (kwota szacowana: 1.400.000 zł, kwota wydatkowana: 55.000 zł) – budynek został przekazany do Powiatu na podstawie uchwały nr XXXVII/366/2017 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 10 maja 2017 r. w sprawie wyrażenie zgody na dokonanie darowizny na rzecz Powiatu Bolesławieckiego nieruchomości gruntowej zabudowanej, położonej przy ul. Bankowej 8 w Bolesławcu,
- 4/181/B – *Rewitalizacja budynku sali gimnastycznej Zespołu Szkół Elektronicznych w Bolesławcu przez przywrócenie jej funkcji integrującej lokalną społeczność* (techniczny) – wykonano prace termomodernizacyjne polegające na wymianie okien w budynku oraz wymianie centrali wentylacyjnej i nagrzewnic. Według Powiatu Bolesławieckiego, zakres tych działań był na tyle nieznaczny, że nie wpłynął na wartości wskaźników produktu i rezultatu GPR (kwota szacowana: 300.000 zł, kwota wydatkowana: 180.032 zł),
- 7/22/B – *Poprawa standardu zamieszkania w obiektach mieszkaniowych znajdujących się w zarządzie Molenda Nieruchomości* (techniczny) – prace wykonano na siedmiu z dziewięciu planowanych obiektów (kwota szacowana: 1.480.000 zł, kwota wydatkowana: 527.166,99 zł),
- 44/203/B – *Własny biznes jest dla każdego – promocja przedsiębiorczości indywidualnej oraz aktywności zawodowej* (gospodarczy) – grupę docelową mieli stanowić bezrobotni znajdujący się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, młodzież szkół średnich, osoby w wieku 19-30 lat, osoby 50+ – prowadzony

monitoring nie dostarcza informacji o liczbie osób biorących udział w szkoleniu (kwota szacowana: 812.000 zł, kwota wydatkowana: 149.520 zł),

- 48/108/B – *Przyłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej budynków zlokalizowanych w rejonie Rynku* (techniczny) – prowadzony monitoring nie dostarcza informacji o liczbie wykonanych przyłączy do miejskiej sieci ciepłowniczej oraz liczbie zlikwidowanych indywidualnych źródeł ciepła opalanych węglem. Według Zakładu Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bolesławcu wynika, że w latach 2017-2020 (do dnia 30 września) na obszarze objętym rewitalizacją do sieci ZEC przyłączono siedem budynków w wyniku czego poniesiono koszt w łącznej kwocie 163.472,30 zł. Spółka nie dysponuje natomiast danymi odnośnie ilości podłączonych do sieci gospodarstw domowych (kwota szacowana: 4.630.000 zł, kwota wydatkowana: 4.952.527,20 zł),
- 49/208/B – *Rewitalizacja budynku Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Grunwaldzkiej 7* (techniczny) – w ramach prac rewitalizacyjnych planowano wymianę dachu, wymianę okien, rewitalizację historycznych drzwi, remont klatki schodowej, przywrócenie stanu historycznego elewacji budynku. Dane monitoringu nie wskazują zakresu rzeczowego wykonanych prac. Wydatkowana została kwota 68.622 zł, stanowiąca 21,04% kwoty szacowanej (326.000 zł),
- 51/210/B – *Przebudowa oraz rozbudowa budynku przychodni w celu zwiększenia ilości oraz jakości świadczonych usług* (gospodarczy) – (kwota szacowana: 1.200.000 zł). Przychodnia zrealizowała projekt partnerski⁷² w ramach utworzenia Regionalnego Centrum Opieki Koordynowanej, polegający na dostosowaniu przychodni do warunków ustalonych w standardzie Regionalnego Centrum Opieki Koordynowanej.

(akta kontroli str. 127-160; 342-366; 1634-1641)

Poza realizacją przedsięwzięcia 1/157/A – *Centrum wiedzy – adaptacja pomieszczeń byłego domu handlowego na cele publiczne* oraz 2/151/A – *Bulwar nad Bobrem – adaptacja przestrzeni na funkcję sportowo-rekreacyjną*, przedsięwzięcia realizowane w ramach GPR dotyczyły głównie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych na działaniach remontowych, modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Nie były realizowane przedsięwzięcia społeczne.

Dla działań dotyczących rewitalizacji zlokalizowanych poza obszarem rewitalizacji nie wskazano uzasadnienia, że służą one realizacji celów wynikających z GPR (rozwiązaniu problemów będących podstawą wskazania obszaru rewitalizacji). Działania realizowane poprzez projekt „E-aktywni mieszkańcy Miasta Bolesławiec” nie były skoncentrowane na rozwiązaniu problemów obszaru rewitalizacji.

Większość projektów uznawanych jako w trakcie realizacji nie uwzględnia innych źródeł finansowania.

Według założeń GPR, przedsięwzięcia rewitalizacyjne miały przyczynić się do ukształtowania Śródmieścia Bolesławca jako podobszaru zadbanego, ekologicznego, wygodnego, bezpiecznego, otwartego, wspierającego zagrożonych marginalizacją oraz stwarzającego szerokie perspektywy rozwoju. Wśród działań społecznych wskazano przedsięwzięcia zmierzające do aktywizacji życiowej młodych, bezrobotnych, narażonych na przemoc, niepełnosprawnych czy seniorów oraz do stwarzania lepszych perspektyw rozwoju dzieciom i młodzieży. Działania infrastrukturalne miały przyczynić się do wzmocnienia infrastruktury społecznej (niezbędnej do realizacji projektów społecznych), poprawy warunków zamieszkiwania, sprzyjać lepszemu wykorzystaniu energii, a tym samym zmniejszyć

⁷² Nr RPDS.06.02.00-02-0042/16 – „Regionalne Centrum Opieki Koordynowanej – Rozwój opieki koordynowanej i środowiskowej przez inwestycje w POZ i AOS w powiatach bolesławieckim, lubańskim, lwóweckim, jeleniogórskim i zgorzeleckim do 2018 r.”.

presję na środowisko, poprawić poziom bezpieczeństwa (w miejscach publicznych i na drogach), usprawnić system komunikacji w Mieście, stworzyć dodatkową przestrzeń dla rekreacji oraz podnieść estetykę Śródmieścia. Poprawie miał ulec istniejący stan zagospodarowania, a także jakość (w tym estetyka) przestrzeni publicznych oraz półpublicznych (podwojek i przestrzeni międzyblokowych) na terenie Śródmieścia. Miały powstać nowe przestrzenie publiczne służące zaspokajaniu potrzeb kulturalnych i rekreacyjno-wypoczynkowych.

Rewitalizacja podobszarów Kościuszki 1 oraz Kościuszki 2 miała służyć włączeniu mieszkańców w różne wymiary życia społecznego. Osoby oraz grupy zagrożone wykluczeniem społecznym i marginalizacją społeczną miały uzyskać możliwość szerszego zaspokajania różnego rodzaju potrzeb życiowych i społecznych. Zwiększona miała zostać oferta z zakresu pomocy społecznej, edukacji i kultury. Uzupełniona infrastruktura rekreacyjna. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne miały przyczynić się do zwiększenia kompetencji i umiejętności zawodowych wybranych kategorii społecznych, a tym samym do ograniczenia ubóstwa oraz roszczeniowej postawy życiowej.

Prowadzony przez Wydział Rozwoju i Promocji Miasta monitoring realizacji GPR nie obejmował analizy stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji, jak też uzyskanych efektów rewitalizacji. W dokumencie *Ocena stopnia aktualności GPR* nie przedstawiono postępu wdrażania procesu rewitalizacji w odniesieniu do poszczególnych celów zapisanych w GPR. Nie odniesiono się również do wpływu zrealizowanych działań na ograniczenie lub wyeliminowanie negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji.

(akta kontroli str. 118-120; 342-366; 380-428)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. System monitoringu określony w GPR nie zapewniał skutecznego dokonywania pomiaru i oceny procesu rewitalizacji, ze względu, że:

- dla części wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania nie określono wartości bazowej – wyjściowej lub docelowej,
- znaczną część wskaźników wdrażania GPR (np. WR1.2, WP1.1, WP1.2, WP1.3, WP1.4, WP1.5, WP2.1, WR3.3, WR4.1, WR4.2, WR4.4.) odniesiono do założeń *Rocznego harmonogramu realizacji GPR*, który nie był opracowywany.

Brak określenia wartości przyjętych wskaźników uniemożliwiał porównanie danych oraz prawidłową ich interpretację.

W celu opracowania diagnoz służących zmianie gminnego programu rewitalizacji lub ocenie aktualności i stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji prezydent miasta, zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o rewitalizacji, zobowiązany był prowadzić analizy z wykorzystaniem obiektywnych i weryfikowalnych mierników i metod badawczych dostosowanych do lokalnych uwarunkowań.

Sekretarz wyjaśnił, że znaczna część wskaźników jest niemożliwa do określenia, a ich zakres zostanie urealniony na etapie ewaluacji. Wskaźnik rocznego zużycia energii nie został określony, dla których budynków należy prowadzić wskaźniki, w związku z czym zostanie również dostosowany i określony na etapie ewaluacji.

Zdaniem NIK, tak przyjęty system monitoringu uniemożliwia przeprowadzenie rzetelnego monitoringu oraz ewaluacji Programu. Natomiast przyjęte wskaźniki można było dotychczas zmodyfikować.

(akta kontroli str. 20-190; 931-938)

2. Prowadzony monitoring realizacji GPR nie zmierzał do oceny stopnia realizacji celów rewitalizacji oraz kierunków działań w nim określonych, w tym oceny stopnia przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym (cel nr 1); oceny stopnia wzmocnienia potencjału rozwojowego mikro i małych przedsiębiorstw (cel nr 2);

oceny stopnia zwiększenia atrakcyjności przestrzennej i bezpieczeństwa na zdegradowanych obszarach miasta Bolesławca (cel nr 3), czy też oceny stopnia zapewnienia wysokiej jakości warunków życia mieszkańcom zdegradowanych obszarów miasta Bolesławca (cel nr 4).

Monitoring prowadzony przez Wydział Rozwoju i Promocji Miasta nie obejmował rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (wskaźnik WR4.5). Nie prowadzono również monitoringu zakresu rzeczowego realizowanych inwestycji w konsekwencji czego w sporządzanych z monitoringu dokumentach podawano nierzetelne dane wykazując jako zrealizowane lub w trakcie realizacji projekty, które w rzeczywistości były wykonane tylko częściowo lub których realizacji jeszcze nie rozpoczęto.

Sekretarz wyjaśnił, że monitoring prowadzony był w sposób możliwie kompleksowy, jednak nie wszystkie wskaźniki okazały się możliwe do zebrania i analizy. Powody tego były następujące:

- ustawa o rewitalizacji, dając możliwość uczestniczenia w procesie tworzenia programu rewitalizacji wszystkim osobom fizycznym i prawnym, jednocześnie nie wskazała późniejszego sposobu egzekwowania wskaźników osiągniętych rezultatów. W związku z powyższym Prezydent Miasta nie posiadał uprawnień obligujących instytucje lub osoby fizyczne do sprawozdawczości swoich działań w zakresie rewitalizacji;
- z powodu braku zewnętrznych źródeł dofinansowania, wiele działań rewitalizacyjnych, zwłaszcza społecznych (tj. spotkania, działania edukacyjne) prowadzonych było w sposób ograniczony, w ramach otwartych zajęć i innych działań edukacyjnych lub spotkań w szkołach, przedszkolach i innych jednostkach gminnych. Zajęcia i spotkania nie były ściśle ewidencjonowane, więc nie można jednoznacznie określić liczby uczestników. Dokładna ewidencja prowadzona była wyłącznie w przypadku szkoleń lub zajęć zorganizowanych w ramach dużych przedsięwzięć, najczęściej dofinansowanych z zewnętrznych źródeł finansowania;
- duża część wskaźników jest opisana w sposób niejednoznaczny, nie odnosi się do konkretnego zadania, a do całej grupy zadań, wymagają modyfikacji i dostosowania do możliwości sprawozdawczych;
- część wskaźników określana zostanie na etapie ewaluacji GPR.

W związku z powyższym Sekretarz podał, że na etapie ewaluacji GPR wszystkie wskaźniki rozwoju zostaną poddane analizie zasadności, a następnie zostaną urealnione zgodnie z rozdziałem 10 GPR.

NIK zauważa, że Gmina była zobowiązana do wdrażania GPR zgodnie z przyjętymi w nim zasadami lub dokonania jego aktualizacji, czego nie uczyniono.

(akta kontroli str. 342-346; 351-366; 931-938)

3. Sporządzona *Ocena stopnia aktualności GPR* nie pozwala na ocenę postępu we wdrażaniu procesu rewitalizacji w odniesieniu do poszczególnych celów zapisanych w GPR. W dokumencie tym nie odniesiono się do aktualności GPR, tj. nie wskazano czy wymaga aktualizacji i w jakim zakresie. Tymczasem kontrola NIK wykazała, że GPR był nieaktualny zarówno w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i podmiotów je realizujących.

Sekretarz wyjaśnił, że Ocena aktualności określa stan faktyczny realizacji zadań GPR. Bariery realizacji oraz ewentualne kierunki zmian zostały omówione 22 października 2020 r. na spotkaniu Komitetu Rewitalizacji. W dokumencie tym dokonano oceny stopnia realizacji projektów oraz analizy zmian społecznych, przestrzennych, gospodarczych oraz środowiskowych na terenie Miasta oraz w odniesieniu do obszaru rewitalizacji. Analiza celów zostanie wykonana po urealnieniu wskaźników zgodnie z rozdz. 10.1.4 GPR.

NIK zauważa, że w protokole ze spotkania Komitetu Rewitalizacji z dnia 22 października 2020 r. nie podano informacji w zakresie barier realizacji oraz ewentualnych kierunków zmian GPR. Dane w zakresie realizacji projektów nie obrazują natomiast stopnia realizacji zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji, ponieważ odnoszą się do obszaru większego (np. ramach przedsięwzięcia 7/161/A – *Przebudowa dróg i ulic gminnych* oraz 8/128/B – *poprawa standardu zamieszkania oraz efektywności energetycznej zasobów mieszkaniowych SM „Bolesławianka”*).

(akta kontroli str. 378-428; 931-938)

4. W Urzędzie nie przeprowadzono aktualizacji GPR, mimo przesłanek do podjęcia takich działań, polegających m.in. na: braku określenia wartości bazowych i docelowych części wskaźników wdrażania GPR lub utraty ich aktualności, braku postępów świadczących o wdrażaniu GPR, reformie systemu oświaty z 2017 r., rezygnacji z realizacji części przedsięwzięć.

Proceduralne ramy oceniania, zmieniania i uchylania GPR zostały określone w art. 22 ustawy o rewitalizacji.

Sekretarz wyjaśnił, że wszystkie wskaźniki rozwoju zostaną poddane analizie zasadności na etapie ewaluacji GPR, a następnie zostaną urealnione. Analiza stopnia realizacji celów rewitalizacji oraz kierunków działania określonych w GPR zostanie wykonana po urealnieniu wskaźników.

Według NIK nieaktualność treści GPR musi prowadzić do stwierdzenia potrzeby przeprowadzenia zmian w tym Programie⁷³.

(akta kontroli str. 184-184; 923-927; 931-938; 1493-1495; 1501-1507)

5. Monitoring realizacji GPR oraz opracowywanie *Oceny aktualności Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Bolesławiec* nie były w pełni rzetelne, gdyż w trakcie tych procesów nie zdiagnozowano:

- przedsięwzięć ujętych w GPR, obejmujących ten sam zakres rzeczowy (18/34/B i 28/117/B),
- przedsięwzięć, które nie będą realizowane z powodu nieistnienia już lub zmiany podmiotów które miały je realizować (20/120/B, 24/90/B, 25/91/B) lub z innych powodów (np. 36/201/B, 37/202/B),
- przedsięwzięć realizowanych na terenie spoza obszaru podlegającego rewitalizacji (6/158/A – ul. Jagiellonów, ul. Kresów, ul. Żołnierzy Wyklętych, ul. Pileckiego).

Sekretarz wyjaśnił, że przedsięwzięcia 18/34/B i 28/117/B mają inny tytuł oraz inny opis. Przedsięwzięcia 20/120/B, 24/90/B, 25/91/B, 36/201/B, 37/202/B zostały opisane w monitoringu w sposób, który uznano za wystarczający. Do momentu ewentualnego uszczegółowienia ustawy o rewitalizacji, organy nie dysponują wytycznymi, co należy umieszczać, a czego nie umieszczać w dokumentach monitoringu. Dane o inwestycjach drogowych są umieszczane w celach informacyjnych i na potrzeby przyszłych analiz stanu infrastruktury w Mieście.

NIK wskazuje, że o tożsamości przedsięwzięć w istocie nie przesądza ich nazwa i opis, lecz zakres rzeczowy. Ponadto, proces monitoringu i oceny realizacji GPR są mechanizmami, które powinny umożliwiać bieżącą korektę pojawiających się i możliwych do zidentyfikowania mankamentów w realizacji Programu. Ich nieuwzględnianie może finalnie skutkować brakiem osiągnięcia wszystkich zakładanych celów GPR.

(akta kontroli str. 342-346; 351-366; 380-431; 1831-1836)

⁷³ Por. Borówka Katarzyna (red.), Szlachetko Jakub H. (red.), Ustawa o rewitalizacji. Komentarz. Tom I, Inst. Metrop. 2017.

6. Na obecnym etapie realizacji GPR nie zostały zachowane zasady rewitalizacji wynikające z ustawy o rewitalizacji oraz Wytycznych:

- koncentracji programu rewitalizacji na obszarze rewitalizacji, w tym w zakresie realizacji przedsięwzięcia 8/128/B – *Poprawa standardu zamieszkania oraz efektywności energetycznej zasobów mieszkaniowych SM „Bolesławianka”* oraz 44/203/B – *Własny biznes jest dla każdego – promocja przedsiębiorczości indywidualnej oraz aktywności zawodowej* w ramach którego zrealizowano tylko projekt „E-aktywni mieszkańcy Miasta Bolesławiec”, w którym wzięło udział niewiele osób z obszaru rewitalizacji.

Sekretarz wyjaśnił, że koncentracja Programu wyłącznie na obszarze rewitalizacji nie oznacza wykluczenia pozostałych mieszkańców Miasta z możliwości uczestniczenia w szkoleniach, a jedynie na odpowiednim przeliczeniu wskaźników rezultatów (ujęciu wyłącznie mieszkańców obszaru), co też uczyniono.

NIK zauważa, że zgodnie z Wytycznymi działania rewitalizacyjne z definicji skierowane są na określony i zidentyfikowany obszar. Jakkolwiek dopuszczalne jest realizowanie projektów rewitalizacyjnych zlokalizowanych poza tym obszarem, to powinny one służyć realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji.

- komplementarności źródeł finansowania, gdyż znaczna część wydatków była finansowana wyłącznie ze środków własnych.

Sekretarz wyjaśnił, że komplementarność finansowa określona została w sposób indykatywny, wskazując szacunkowe ramy finansowe, w tym potencjalne, jednak nie wyłączne źródła dofinansowania. Podmiot realizujący nie decyduje czy dofinansowanie zostanie czy też nie. W związku z powyższym niezasadne byłoby rozliczanie podmiotów ze źródeł dofinansowania.

NIK zauważa, że powyższe odnosi się do obecnego etapu realizacji GPR, a zgodnie z Wytycznymi komplementarność źródeł finansowania oznacza m.in. umiejętność łączenia różnych źródeł finansowania.

- komplementarności problemowej, tj. realizacja projektów rewitalizacyjnych (przedsięwzięć), nie dopełniała się tematycznie w konsekwencji czego realizacja GPR nie oddziaływała na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzennofunkcyjnym, technicznym, środowiskowym) – ustalenia kontroli wskazują, że głównie były realizowane przedsięwzięcia inwestycyjne, nie były realizowane przedsięwzięcia o charakterze środowiskowym, natomiast przedsięwzięcia o charakterze społecznym w bardzo niewielkim stopniu.

Sekretarz wyjaśnił, że powyższe wynikało z braku możliwości dofinansowania projektów i ich realizacji.

NIK zauważa, że w świetle normatywnych założeń prowadzenia rewitalizacji konieczne jest zachowanie komplementarności problemowej tego procesu. Natomiast brak możliwości finansowania projektów i ich realizacji powinien skutkować aktualizacją GPR, tak, aby urealnić możliwość osiągnięcia celów rewitalizacji.

(akta kontroli str. 20-190; 342-346; 1831-1836)

OCENA CZĄSTKOWA

Przyjęty w GPR system monitoringu i ewaluacji nie zapewniał skutecznego dokonywania pomiaru i oceny procesu rewitalizacji. W Programie określono wskaźniki pomiaru stopnia zachodzących zmian na obszarze rewitalizacji oraz odniesiono je do celów rewitalizacji. Dla części wskaźników nie określono jednak wartości bazowych lub wartości docelowych. Gromadzone w ramach prowadzonego monitoringu dane i informacje nie zawsze były rzetelne, a często dotyczyły również obszaru nieobjętego rewitalizacją. Nie dostarczały także informacji w zakresie wystąpienia przesłanek do aktualizacji Programu.

W ocenie NIK, dotychczasowy sposób wdrażania i monitoringu GPR nie daje gwarancji osiągnięcia zakładanych efektów procesu rewitalizacji, zapewniającej zachowanie zasad komplementarności, koncentracji i kompleksowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	1. Niski stopień realizacji przedsięwzięć po trzech latach od obowiązywania GPR wskazuje na konieczność weryfikacji zadań zawartych na liście podstawowej oraz uzupełniającej GPR. Weryfikacji należy poddać istniejące przedsięwzięcia pod kątem ich wykonalności oraz uzupełnić o projekty charakteryzujące się wyższym stopniem wykonalności (np. posiadające zapewnione finansowanie). NIK zwraca uwagę, iż zasadnym byłoby przeprowadzenie nowego naboru przedsięwzięć do objęcia zapisami GPR. 2. Opisane w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym nieprawidłowości związane z udzielaniem zamówień publicznych wskazują na potrzebę rozważania przez Prezydenta wzmocnienia funkcjonujących w tym zakresie mechanizmów kontroli, w celu wyeliminowania możliwości występowania tego typu błędów w przyszłości.
Wnioski	1. Zintensyfikowanie działań przyjętych w Programie na rzecz jego wdrażania, w tym zaangażowanie Komitetu Rewitalizacyjnego. 2. Rzetelne prowadzenie monitoringu realizacji Programu, w tym ujmowanie w nim szczegółowych danych według założonych celów i wskaźników. 3. Podjęcie działań w celu aktualizacji GPR, dotyczących w szczególności uaktualnienia przedsięwzięć ujętych w GPR, dla osiągnięcia efektów i wskaźników w nim założonych. 4. W przypadku zaistnienia przesłanek do aktualizacji GPR podejmowanie działań w tym kierunku. 5. W przypadku realizowania przedsięwzięć finansowanych z różnych źródeł, prowadzenie ewidencji księgowej wydatków w sposób umożliwiający pozyskiwanie jednoznacznych, jasnych i zrozumiałych informacji o rodzajach i wysokości wydatków ponoszonych z poszczególnych źródeł finansowania. 6. Wprowadzanie zapisów w księgach rachunkowych w oparciu o dokumenty zawierające wszystkie wymagane elementy dowodu księgowego w rozumieniu przepisów ustawy o rachunkowości.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, 29 stycznia 2021 r.

Kontroler

Renata Połatajko
Główny specjalista kontroli
państwowej
/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
p.o. Dyrektor
Marcin Kaliński
/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

p.o. Dyrektor
Delegatury NIK we Wrocławiu
Marcin Kaliński

.....
podpis